

Ya Nesurat Ni Markus Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Markus. A ta ketta ni Hesus ta lutakin a medyo babagu para la i Markus, ammi tentu en dakal, nadamag na ya ngamin kiden tarabaku ni Hesus ikid na ituldu na ta awena para la napagappa ta kayu. I Markus hapa ya takday kauffun nig Pablo tekid umange nangipadanag ta damag ni Hesus ta magdaduma na lugar. Magge naggitta ya surat ni Matyu ikid ni Markus, ammi ya surat ni Markus ya kaassangan na. Gagangay la na tolay ig Matyu ikid ni Markus, ammi addu ya mangipasikkal ta Namaratu ya nangpili te Matyu pase Markus, petta isurat da ya ngamin iningwa ni Hesus. I Lukas ikid ni Hwan ya duwa para nga nagisurat ta katolay ikid na pasi ni Hesus. A ya nesurat ni Markus gafu te Hesus a intu yan:

Ya Nepadamag Ni Hwan Ta Tolay Kiden (Mt 3:1-12; Lk 3:2-17; Jn 1:6-8,19-28)

¹⁻² Ya fun na Bida ni Hesus Kristu nga Anak na Namaratu ewan a intu yan ta kuman na nesurat na aglavunen mina Isayas:

**“Ya uhohug na Namaratu ta Anak na en a
‘Dangagam, Anak ku, te itta sangaw
ya doban ku nga mapmapolu ammi
teko,**

te intu sangaw ya mangipadangag ta iangem,' kunna.

3 Te ya nebar na en mapmapolu a makipaita sangaw ta kawanan na babali,

a iayayag na sangaw ya tabarang na ta tolay kiden,

petta makaparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya iange na tekid," kun na surat ni Isayas.

4 A gafu ta kumanen a nakipaita hala ya binida ni Isayasen ta kawanan na babali, a intu hala i Hwan nga nangzigut ta tolay kiden, a kinasaba na kid.

“Ulin muy ya gagangay muy a zigutan ta kanan, petta pakoman na Namaratu ya liwat muy kiden,” kunna.

5 A umange tentu ya addu na tolay taga ili na Herusalem, ikid na ngamin kiden lugar ta Hudeya. A dana nebosag da ya liwat da kiden, kapye na kid zinigut ta karayan na Hurdan.

6 A ya gagangay ni Hwan a nagbarawasi ta pinaday na en nga nagafu ta dutdut na kamelo, a sebarekas hapa ta la-las. A intu la kanan na ya dudun ikid na tahu na kalaba.

7 A ya nepadangag na para a

“Itta sangaw ya ange ta gafan ku nga pake malmalalaki ammi teyak, te maski la awek megitta makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden.

8 Te maski zinigut ta kam ta danumin, a intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu,” kunna.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mt 3:13-17; Lk 3:21,22)

⁹ A ta arawin yen hapa la a nagganwat hapa i Hesus ta agyan na en ten Nasaret ta lugar na Galileya, a dumatang hapa ta karayan na Hurdan, te umange hapa pazigut te Hwan.

¹⁰ A ta nepakagon ni Hesus ta danumen a naita na ta bimangrit ya langit, a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu ta kuman na kalapati, a nagpotun na tentu.

¹¹ A nepagka-ma na hapa kan ya naguhohug tentu ta langit:

“Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak teko,” kunna kan.

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)

¹² A ta nekabalin ni Hesus nagzigut a pinagtugut na Kahalwa na Namaratu, petta ange tatakday ta bagbagetay kiden nga adayu ta tolay.

¹³ A nagan la ten abat ta appatafulu araw, a nekihkihi ta magdaduma na ayam nga simaron ikid na maporay. A yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na, ammi ta nekabalin ni Satanas tentu a umange hapa ya anghel kiden nga manguffun te Hesus petta magsikan.

Ya Pamegafu Ni Hesus Ta Tarabaku Na
(Mt 4:12-17; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

¹⁴ A sangaw ta nekebalud ni Hwanen a dumatang ha i Hesus ta agyan na ta iten Galileya petta mangipadangag ta damag na Namaratu;

¹⁵ “Ayanin ya pamegafu na pangikerutan nga binida na aglavun kiden, te ittan ya dafu muy

nga nekari na Namaratu. Ulin muy mantu ya gagangay muy, a kurugan muy na ya ipadangag kun tekamuy nga mappya,” pakakin.

*Ya Pagpehulun Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)*

¹⁶ A tentu en nagtugtugut ta pingit na Alug na Galileya a nesimmun na ig Simon ikid na kabagis na en Andres, a magtahukul kid na ta alugen te dumatahukul kid ta ikan.

¹⁷ “Dumagdag kanan hala teyak, te ituldu ta kam petta dumatahukul kam sangaw ta tolay,” kun ni Hesus tekid,

¹⁸ a insigida newagak da ya tahukul da, a dumagdag kid na.

¹⁹ A tekiden nagdulot nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus ig Santiago ikid na kabagis na en Hwan nga anak ni Zibadeyu ta barangay da en, a magpakappya kid ta tahukul da kiden.

²⁰ A insigida inayagan na kid, a newagak da ya dama da en kontodu tagabu na kiden ta barangayen, a dumagdag kid na hapa, a sa nagdulot kid na ta ili na Kapernayum.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Lk 4:31-37)*

²¹ A tentu en araw na agimmang a umange kid nakigimung ta kapilya en, a nangituldu hapa i Hesus.

²² Ammi nakagtut hapa ya tolay kiden ta gagan-gay na pangituldu na, te awena pinarigan ya mangituldu kiden ta relisyon da awa nangituldu ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin.

23-24 A tentu para la nangituldu a ka-ma la kimalhalwan hapa ya takday lalaki ta umag na kapilya en gafu ta anitu na en;

“O, Hesus taga Nasaret, anu itta ka sin tekami? Amu ta ka, te iko ya kagitta na Namaratu ewan. Yen hud ya umeyam sin petta pakākällakan na kami?” kunna.

25 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu na en ta

“Awem la magsitang, a pagtugutām na ya tolayina,” kunna.

26 A nagganwatan na anitu en ya lalaki en pinagbalyad, kapye na hapa kimalhalwan ta pagtugut na tentu.

27 A pake nakagtut ha ya tolay kiden ta iningwa ni Hesus, a

“Anu panaw ye-yan O? Takwan ya ituldu na inin, te mangituldu seturay, yaga kurugan na anitu kiden am patugutan na kid,” kunda.

28 A gafu ta kumanen a insigida sumaned ya damag ni Hesus abat ta ngamin kiden babali ta lugar na Galileya.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)*

29 A ta nepagtugut nig Hesus ta kapilya en a umange kid ta bali nig Simon ikid ni Andres, a dumagdag hapa ig Santiago ikid ni Hwan.

30 A ta datang da ta bali na en a neddatangan da ya katahungan ni Simon nga babbay nga imaidda, te nagpatu, a nebar da hapa te Hesus.

31 A enna ginafut ni Hesus ya kamat na en pinatayuk, a yen hapa ya nepagkamag na patu na en, a enna kid hapa nepagafuy.

³² A ta marimaten a itta hapa ya nagdadatang ta bali da en nga ange nangikahad ta seanitu ikid na magtatakit.

³³ A sa kumalihung ya ngamin kiden umili ta lugar na irwangan na bali en.

³⁴ A addu ya pinagmappya ni Hesus ta magdaduma na takit, yaga pinatugut na hapa ya addu na anitu na seanitu kiden, ammi sinanat na kid nga maguhohug, te amu da ta intu ya Anak na Namaratu.

*Ya Pagapag Nig Simon Te Hesus
(Lk 4:42-44)*

³⁵ A ta lalakwat a nagkarawan i Hesus nga imivwat, a umange la tatakday ta awan ta totolay, a pa nagan ten nakimallak.

³⁶ A ta nekahukal nig Simon a awan i Hesusen, a enda inapag.

³⁷ A tekid na nakaapag tentu a

“Anu itta ka sin, Afu? Itta haman ya addu na tolay makaapag teko,” kunda tentu.

³⁸ A ya tabbag na tekid a

“On ay, ammi magdulot kitanan ta kadwan kiden babali, te mappya ta yen kid hapa na lugar ya pangipadangagan ku, te yen ya gafu na umeyan ku ta isin,” kunna.

³⁹ A gafu ta kumanen a sinaned da ya ngamin kiden babali ta lugar na Galileya, a nangipadangag i Hesus ta kapilya da kiden, yaga pinatugut na hapa ya anitu na seanitu kiden.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Naggalisen
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)*

⁴⁰ A sangaw itta ya takday lalaki nga naggalis, a umange namalentud ta atubang ni Hesus;

“Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta maurum ya tabbit kin am ikayat mu,” kunna.

⁴¹ A gafu ta timalin ya allak ni Hesus tentu a neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta lalaki en, a

“Ikayat ku hapa, itam awa malinis na ya tabbit mina,” kun ni Hesus tentu.

⁴² A ka-ma la imawan ya galis na en, a pake nalinis na ya tabbit na en.

⁴³ A ta nepagpatugut ni Hesus tentu a pake nebar na ta awena sangaw bidan.

⁴⁴ “Itam ta awan ta pangibibidam ta isin, ammi em ipaita ya barim ta padi en ta simbaanen petta maita na ta awan ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta lintigen, te yen sangaw ya mangipasikkal ta tolay kiden ta pagmappyam,” kunna.

⁴⁵ Ammi tentu en nagtugut a pinegafwanan na hala nepadangag ya pagpamappya ni Hesus tentu, a yen ta awenan nakasarok ni Hesus ta ili kiden gafu ta kaddu na tolay kiden. A nagyan mantu la ta adayu ta babali kiden, ammi umange hala tentu ya tolay kiden nga taga ngamin kiden lugar.

2

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit (Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ A naba-bayag ta assang a dumatang ha ig Hesus ta ili na Kapernayum, a nadamag na tolay kiden ta ittan ha ta nagyanan na en bali.

² A ta magananwan la a pake umaddun ya tolay kiden nga nagaammung ta umag na bali en abat ta awan ta ketunan na kadwan kiden maski ta bikat na irwangan, a nepadangag ni Hesus ya uhohug na Namaratu tekid.

³ A itta hapa ya enda nekahad tentu nga awan makahehit nga inisaw na appat na lalaki,

⁴ ammi aweda garay neabikan te Hesus gafu ta kaddu na tolay, a yen ta negon da ta addanen nga ange ta atap na bali en. A sangaw inazi da ya assang la ta atapen ta annung ni Hesus, kapye da neuhiyay ya awanen makahehit ta umag na bali, a netabnak da ta bikat ni Hesusen.

⁵ A ta nepakaita ni Hesus ta pangikatalak da tentu a naguhohug hapa ta awanen makahehit;

“Aleng, pakoman kun ya liwat mu kiden ta Namaratu,” kunna.

⁶ Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden nga gituttudan hapa ta umag na bali a linibakan da hapa ya inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.

⁷ “Anu haman ta uhohugan na ya kumanen bakawa Namaratu hud. Dulay mantu yan te ugtulān na haman ya turay na Namaratu,” kun na nonot da.

⁸ Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a

“Anu haman ta libakan muy ya inuhohug ken?”

⁹ Had sin hud ya malmalogon, am pakoman ku ya liwat na kiden, ono am pagmappyan ku petta makatugut?

¹⁰ Ammi itta hapa ya ibar ku ta awanin makahehit petta itta sangaw ya pakaitan muy ta itta

hapa ya turay na Tolayin taga Langit nga mangpakoma ta liwat na tolay kiden,” kunna tekid,

¹¹ otturu naguhohug ha ta awanen makahehit;

“Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya pagid-damina a dumatang kan ta balim,” kunna.

¹² A imivwat kad, a inalap na ya dapan na en kapye na nagtugut ta atubang da ngamin. A pake nagpaka-lat hapa ya tolay kiden ta pagmappya na, otturu dinayawan da ya Namaratu.

“Nabayag kitanan sin a ayanin la ya pakaita tam ta kumanin,” kunda.

*Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)*

¹³ A sangaw ta mittan a umange i Hesus ta pingit na alugen, a dumadagdag hapa ya pake addu na tolay nga mangkalihung tentu, a netuldu na kid hapa.

¹⁴ A tentu nabalin nangituldu a nagtugut ha, a nasimmu na hapa ya takday agsingir ta bwis nga imatuttud ta lugar na pagpagan na tolay kiden ta bwis da. I Lebi anak ni Alfeyo ya ngagan na. A ta pagtalib ni Hesus tentu a

“Dumagdag kan teyak, petta magbalin ka ta itulduk,” kunna tentu, a imikkat hala nga dumagdag tentu.

¹⁵ A sangaw itta kid na ta bali ni Lebi en, a sa magkakan kid. A itta hapa ya addu na agsingir ta bwis ikid na dulay na tolay, a sakā makikkanan kid hapa teg Hesus kontodu ituldu na kiden, te addu kid nga imanghulun tentu.

¹⁶ A ta pakaita na Pariseyu kiden ta nakikkanan hapa i Hesus ta agsingir ta bwis ikid na dulay

na tolay, a linibakan da hapa, ammi ya ituldu na kiden ya nangibaran da;

“Anu makiklanan hapa ya mistro muy ta agsingir kiden ta bwis ikid na dulay na tolay?” kunda.

¹⁷ Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a intu ya tumabbag tekid:

“On ay, te gagangay haman ta ange ya man-guru en ta agyan na magtakit kiden, te yen haman ya makaapag tentu. A bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta padagdagan ku ya awanen ta liwat am awa seliwat kiden talo am magbabawi kid,” kunna tekid.

*Ya Pohut Da Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)*

¹⁸ A sangaw itta ya umange nangpohut te Hesus gafu ta ituldu na kiden. “Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na ituldum kiden ya araw na awan pangan ta kuman na Pariseyu kiden ikid na ituldu kiden ni Hwan,” kunda.

¹⁹ A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

“Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda kiden am itta para la tekid ya magboda en? Gagangay ta makiklanan kid la tentu ta ketta na en para la tekid.

²⁰ Itta la sangaw ya araw am metugut tekid, a yen sangaw ya pagngilin da ta araw nga aweda pangan gafu ta damdam da tentu,” kunna.

A nebar na hapa ya kuman na keangarigan tekid petta aweda mina pagdadaggan ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.

²¹ “Am angarigan ta napispissang ya dana en barawasi muy a awemuy haman pissangan ya

bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en, otturu mapissang ha sangaw ya dana en barawasi muy am kumbat ya takup na en,” kunna.

²² “A kumanen hapa ta basi muy, te awemuy hamam ikarga ya bagu na basi ta dana na abyat, te am bumlad ya basi en a mabattak ya abyaten, otturu meburud hapa ya basi en. Mapmappya ta mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat petta azo mabayag kid,” kunna ha.

*Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)*

²³ A sangaw ta mittan a magtugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangnan na kamaitan ta araw na agimmang, a nagpusit hapa ya ituldu na kiden ta angen da.

²⁴ Ammi gafu ta naita na kid hapa na Pariseyu kiden a ipahuya da kid hapa te Hesus.

“Itam ya ituldum kidina, anu awem kid ihuya, te magtarabaku kid hamam ta araw na agimmang,” kunda tentu.

²⁵ A ya tabbag na hapa tekid a

“Annun ku kid ihuya, te intu la kwan da ya kuman na iningwa ni mina Dabiden ikid na kahulun na kiden ta kawan na kanan da,

²⁶ te simarok kid ta bali na Namaratu ta nepagpadi ni mina Abyatar, a inalap da hapa ya pan kiden nga nedasar ta atubang na Namaratu nga mehangat mina tekid, te kanan hala na padi kiden. Ammi maski kunna ten a bakkan hamam ta nakaliwatan da yen.

²⁷ A ya takday para ibar ku tekamuy a ne-tunglak na Namaratu ya araw na agimmang petta

magserbi ta tolay, te bakkan ta tolay ya magserbi ta araw na agimmang.

²⁸ A ya Tolayin nga taga Langit ya makkamu ta araw na agimmang,” kunna.

3

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat

(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ A sangaw ta mittan a umange i Hesus nakigimung ta kapilya na Hudyo kiden ta araw na agimmang. A gafu ta itta hapa ten ya takday lalaki nga pake nagpilay ya takday kamat na,

² a aitan da bit i Hesus talo am pagmappyan na ya kamat na en, te am pagmappyan na ta araw na agimmang a yen sangaw ya pangidaruman da tentu.

³ A ya uhohug ni Hesus ta lalaki en a “**Magtayuk kan ta tangnanina,**” kunna,

⁴ kapye na naguhohug hapa ta nagilalap kiden tentu;

“A anu hapa ya uray muy ta ipalubus na Namaratu ta araw na agimmang? Intu ipalubus na ya mappya ono dulay? Mappya panaw ta magpamappya kitam ono magpapasi kitam?” kunna tekid.

Ammi aweda la nagasitang.

⁵ A init-ita na kid la ta pagporay na tekid, te madamdandam hapa gafu ta pagtuyag na nonot da, otturu naguhohug ha ta lalaki en. “**Uyadam la ya kamat mina,**” kunna, a tentu en nanguyad a negitta ta takdayen kamat na nga mappya.

⁶ A gafu ta kumanen a alistu imuhet ya Pariseyu kiden ta kapilya en, te umange kid nakibidan teg

Herud, petta pagtatahatun da am had kunna mina na pangpapasi da te Hesus.

⁷ A gafu ta kumanen a nagtugut hapa i Hesus kontodu ituldu na kiden, a umange kid ta tagad ta alugen, a dinadagdag na kid hapa na pake addu na tolay nga taga Galileya.

⁸ Umange hapa tentu ya awan bababang na tolay taga Hudeya, ikid na ili na Herusalem, ikid na Idumeya, ikid na dammang na karayan na Hurdan, ikid na lugar na Tiro ikid na Sidon, te nadamag da ya ngamin tinarabaku na.

⁹ A gafu ta kaddu na tolay kiden nga umababikan te Hesus a

“Iparan muy bit ya barangayen talo am malipitak ta tolay kiden,” kunna ta ituldu na kiden.

¹⁰ te kuga addu na tolay ya pinagmappya na, a addu para ya nagtatakit nga simalsal tentu petta si-gedan da ya bari na en.

¹¹ A ya seanitu kiden hapa a ka-ma kid la nagtakab ta atubang na en nga kimahalwan, “**Iko ya Anak na Namaratu,**” kunda.

¹² Ammi nehuya na hapa ya anitu da kiden petta aweda ipakamu ya ngagan na.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ A sangaw gimon i Hesus ta agyan na bagetay kiden, a pinahulun na hapa ya kadwan kiden tolay nga ikayat na ta kahulun na, a dumagdag kid.

¹⁴ A pinili na ya mafulu duwa tekid, petta kanayun magyan kid tentu, a yen kid hapa ya dinob na ange mangipadangag ta uhohug na.

15 A pinasinapan na kid hapa ta pakapangwa na petta itta ya mabalin da nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden.

16 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i Simon nga nengagan na te Pedru,

17 a ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni Zibadeyu, ammi Bwanergis ya nangingaganan na tekid, te ikayat na uhohugan ta kuman kid na dalak.

18 A itta hapa i Andres, ikid ni Felipe, ikid ni Bartolome, ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),

a i Tomas, ikid na takday Santiago nga anak ni Alfeyo, ikid ni Tadyo, ikid ni Simon nga kahulun na nakitapil kiden ta gubyernu na taga Roma kiden,

19 a i Hudas Iskaryote nga mangitalaba sangaw te Hesus.

*Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mt 12:22-45; Lk 11:14-23)*

20 A ta nekabalin na kumanen a dumatang ha ig Hesus ta nagyanan na en bali, a imaddu ha ya tolai kiden nga nagaammung ta bali addet ta awena matagop nig Hesus ya mangan.

21 A ta pakadangag nig hina ni Hesus ta pakolanagan na la ya mangituldu a naggaganwat kid nga ange tentu, petta gamman da mina, te pahig da ta magamamangaw.

22 A ya uhohug na mangituldu kiden hapa nga taga Herusalem a

“Itta malat ya Satanás tentu nga mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya mabalinan na nga magpatugut ta anitu,” kunda.

²³ Ammi pinaabikan na kid ni Hesus hapa petta pake madangag da ya tabbag na ta uhohug da.

“Mabalin hud ta Satanás ya magpatugut ta sakā anitu na kiden?” kunna tekid, otturu nepasikkal na para ta keangarigan.

²⁴ “Am angarigan mina ta makikattway ya tolay kiden nga makitapil ta gubyernu a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da?

²⁵ A am makikattway ya makipagyan kiden ta takday na bali a maperdi hapa ya pagkakahulun da.

²⁶ A kumanen hapa te Satanás, te am patugutan na ya sakā anitu na kiden a nakikattway kid na, a naperdin ya patarabaku na en tekid, te yen la ya pagaddetan na.

²⁷ Killu mantu ya nonot muy, te ya kakurugan a awan ta makagubat ta ibbalan ni Satanás am bakkan la ta masmasikanen ammi tentu, te yen na sangaw ya mangabak tentu petta gubatan na ya ibbalan na en,” kunna tekid.

²⁸⁻³⁰ A gafu ta nepagsil da ya mayor na anitu kiden ta Kahalwa na Namaratu a pake nepasikkal na ya liwat da;

“Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta maski am anu ya liwat na tolay ikid na pamadpadulay na ta sakā tolay na kiden a mabalin mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta Kahalwa na Namaratu a awena pulus mapakoma, te nakaliwat ta magnayun na liwat,” kunna.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na

(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

³¹ A ta datang nig hina na en ikid na kabagis na kiden a nagindag kid ta bagawen, te nangidob kid ta ange magayag tentu.

³² A gafu ta addu ya kumalihung kiden tentu a nebar da hapa tentu;

“Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, te apagan da ka kan,” kunda.

³³ Ammi ya tabbag na tekid a

“On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na kabagis ku kiden am bakkan ta isin kid hapa,” kunna,

³⁴ a nesaned na netuldu ya kahulun na kiden ta umag na bali,

“Yeyan kid hapa ig hinak ikid na kabagis ku,

³⁵ te maski am inya ya mangidulot ta ikayat na Namaratu ewan a yen ya kabagis ku ikid ni hinak,” kunna.

4

Ya Keangarigan Na Magpurwak

(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

¹ A sangaw ha ta mittan a namegafu i Hesus mangituldu ta pingit na alugen, a magananwan la a itta ya pake addu na tolay kumalihung tentu. A gafu ta kaddu da a gimon na ta selayag kapye na ha nagtuttud, a nagyan hapa ya tolay kiden ta pingit na alugen magdangag.

² A addu hapa ya netuldu na tekid ta keangarigan, a kumanin ya takday netuldu na:

3 “Dagangan muy yan,” kunna, “Itta ya umange nagpurwak,

4 a nehunnak ya kadwan kiden hukal ta dalan, ammi enna kid inafut na mamananuk kiden.

5 A nehunnak hapa ya kadwan kiden ta kabatunen nga nebagbagtu ya lutak na, a alistu kid nagtatuhu gafu ta awan ta pake gimafutan na ramut da.

6 A sangaw ta kasikan na bilag a nagladdag kid te awan ta nagramutan da, a nagkatang kid na.

7 A ya kadwan para hukal a nehunnak kid natungradanen gahut, a negindan ya hukal kiden ta pagtuhu na gahut kiden, ammi tinappanan na gahut kiden ya tuhu na hukal kiden pettam kumanen awedan makapagmayan.

8 A ya kadwan kiden hukal a nehunnak kid ta mappya na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid na nakapagmayan, te itta ya nagdawa ta magatut, a itta hapa ya nagdawa ta annamafulu, a nagdawa hapa ya kadwan ta tallufulu.

9 “A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta pake dangagan muy ya bidan kin tekamuy,” kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10 A tentu en tatakday a umange tentu ya kadwan kiden ituldu na nga nehulun ta mafulu duwa kiden, te enda pinohutan am anu ya ikayat na uhohugan ta keangarigan na en.

11 A ya nebar na tekid a

“Mappya te ikamuy ya pinili na Namaratu petta amu muy ya gagangay na pangikerutan

na ta tolay kiden, ammi ta kadwan kiden a nelemad na tekid petta intu la madangag da ya keangarigan.

¹² A yen ta nagbida yak tekid ta keangarigan, te maski am itta ya mata da a aweda hamam maita ya mepaita tekid, a maski am itta ya bangbang da a aweda pake maawatan ya mepadangag tekid, te am maawatan da mina a magbabawi kid mina petta pakoman na kid na Namaratu,” kunna tekid.

*Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:18-25; Lk 8:11-15)*

¹³ A ya nebar na para tekid a

“Am awemuy mantu amu ya ikayat na uhohugan na keangarigan na nagpurwak a pake ipasikkal ku petta amu muy sangaw ya pagbalinan na kadwan kiden keangarigan nga mebida sangaw tekamuy.

¹⁴ A ya umange en nagpurwak a yen ya mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

¹⁵ A ya dalanen nga nehunnakan na kadwan kiden hukal a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, ammi gafu ta aweda itug ya madangag da a ange i Satanas tekid a tabtabangan na ya nadangag da en petta kaliwatan da.

¹⁶ A ya kabatunen nga nagtuhun na kadwan kiden hukal a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, a alistu kid hapa mangu-rug ta talak da.

¹⁷ Ammi gafu ta aweda pake itug ya madangag da en a awena la mabayag na pangikatalak da, te sangaw am itta ya pagzigātān da ono mangikatupag tekid gafu ta uhohugen nga

nekatalak da a alistu kid hapa magtabeng, te kuman na ikazigman da ya nekatalak da en.

¹⁸ “A ya natungradanen gahut nga nehunnakan na kadwan kiden hukal a yen hapa ya keangarigan na makadangag ta uhohug,

¹⁹ ammi gafu ta addu hapa ya burungan da ta magmagannud, ikid na pakolangan da ya pagbangang da, ikid na addu ya ingguman da a yen kid na nonot ya mangiduyat ta uhohugen, a awan na ta pagbalinān na uhohugen petta magserbi ta kappyanan da.

²⁰ A ya mappya en lutak nga nehunnakan na kadwan kiden hukal a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, a itug da hapa ya madangag da, a yen mantu ya kuman na ammay nga makapagmayan ta pake addu, ikid na makapagmayan ta kustu, ikid na makapagmayan ta medyo makurang la,” kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan

²¹⁻²² A ya kadwan kiden keangarigan nga binida ni Hesus tekid a intu yan:

“A ta ayanin kuman na napagatangan na ya hilag ta nonot muy gafu ta keangarigan ken, a awemuy mantu ilingad ya hilag muy awa itun muy hud la ta pakaitan na kadwan kiden tolay. Te maski am anu ya melemad ta ayanin a mappya ta mepalawag ta ngamin.

²³ A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta pake dangagan muy ya uhohug kin tekamuy.

²⁴ A pake itug muy hapa ya nadangag muy, te ya kaddu na metug muy a kumanen hapa sangaw ya kaddu na amu muy, a madaggan para.

²⁵ Te ya mangitug ta madangag na a itta para sangaw ya medagga ta amu na, ammi ya awanen mangitug a imawan hapa sangaw ya dana en amu na,” kunna.

²⁶ “A ya gagangay na pangikerutan na Namaratu ta tolay kiden,” kunna ha ni Hesus, “a meangarig ta hukal kiden nga nepurwak na tolay ta uma na en.

²⁷ Te am nabalin na nagpurwak a awena la bit burungan ya nepurwak na kiden, te ange magtarabaku ta kadwan kiden tarabaku na am ahaw, a am hiklam a masidug. A ya nepurwak na kiden a magtatuhu kid la, ammi awena haman amu am had kun na pagtuhu da ikid na idakal da,

²⁸ te ya lutaken hala ya magpatuhu, a sangaw lumattog ya don na kiden, kapye na sangaw magdawa ikid na magmayan ta addu.

²⁹ A sangaw am nagtuyag na ya dawa na kiden a ange hapa maggatab ya nagmula en, te dumatang na ya araw na kagatab na. A kumanen hapa sangaw ta mesipat kiden ta pangikerutan na Namaratu.

³⁰ “A anu mina ya takday para keangarigan na tolay kiden nga iturayan na Namaratu petta amu muy?

³¹ A kuman kid na kaassangan na hukal nga imula na tolay,

³² te sangaw am dakal na ya mula na en a intu ya kadakalan na ngamin kiden mula, te magge kuman na kayu, petta yen ya eyan na mamananuk

kiden pagumukan,” kunna.

³³ A addu para ya binida ni Hesus tekid ta kumanin na keangarigan, te yen ya naattaman da dangagan.

³⁴ A awan ta takwan na binida na tekid am bakkan ta keangarigan, ammi am ik-ikid la na ituldu na kiden a sa nepalawag na ya ngamin tekid.

*Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)*

³⁵ A sangaw ta marimat a “**Entanan ta dammangewan,**” kunna.

³⁶ A nagtugutan da ya kaddu na tolay kiden ta ba-nad na alugen, te naglalugan kid na ta selayagen nga nagtuttudan ni Hesus tentu en nangituldu ta tolay kiden. Ammi ya kadwan kiden tolay a dumadagdag kid ta selayag da kiden hala.

³⁷⁻³⁸ A ngyan la i Hesus ta huli na selayagen, a masidug na ta fungan. A tentu en nasidug ta mappya a kima-ma la umange ya masikan na paddad. A pake nagpalung na ya danumen, a lima-nug na ta umag na selayag da en addet ta tanagay kid na lumammad. A gafu ta burung da a enda hinukal i Hesus,

“Magpasi kitam O, Afu, anu awan hamana ta pangkengam,” kunda.

³⁹ A tentu nahukal a nehuya na ya paddad, a “**Mag-intak kan,**” kunna hapa ta danumen, a nagim-mang na, a nagsimpan ya danumen. A ya uhohug na hapa ta ituldu na kiden a

⁴⁰ “Anu hamana ta magburung kam? Awan hud ta pangikatalak muy?” kunna hapa tekid.

⁴¹ A pake nahigalan kid na tentu, a

“Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maski ya paddad ikid na palung a kurugan da hala ya uhohug na,” kunda.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ A tekiden nakadatang ta dammang na alugen a itta kid na ta lugar na Gadareno kiden, a dumagut na i Hesus ta selayagen.

² A tentun dimmagut a nepagka-ma na ya tak-day lalaki nga pinagguyung na anitu na kiden.

³⁻⁵ Te bagu nagafu ta agyan na tanam kiden, te yen hala ya nagyanan na. A ya gagangay na hapa ta idi a pakpakataraw ikid na paghuhuklaw gimihgihawa ikid na nakakalkalasig ta agtatanamanen ikid na bagbagetay kiden, yaga kulkulsangan na ya barbari na ta batu. Namengaddu nagalutan ta idi ta kawad ta kamat na pase takki na kiden, ammi awena haman nagamman, te gasgasātan na hala ya kawad ta kamat na kiden, a pakpakkan na ya kawad ta takki na kiden, a awan ta tolay nga nakagamma tentu.

⁶ Ammi tentu en nakaita te Hesus ta adayu a bumilag na hapa nga ange namalentud tentu.

⁷⁻⁸ “O Hesus, Anak na Namaratu,” kunna, ammi ginamman ni Hesus ya anitu na en;

“Pagtugutām na ya tolayina,” kunna.

A pake pinaggihawa na anitu en,

“Anu hud ya aamum teyak? Magpagasingan ka ta Dyos ta awenak pakākällakan,” kunna.

⁹ “Anu hud ya ngagam?” kunna ha ni Hesus ta anitu na en.

“Armado ya ngagan ku te adaddu kami sin,”
kunna hapa.

¹⁰ A nakikekallak para la te Hesus ta awena kid patugutan ta adayu na lugar.

¹¹⁻¹² “Doban kami haen ta bahuy kidewan petta magyan kami la tekid,” kunna, te abikan hapa ya addu na bahuy nga magduk-dukut ta hukeb na bagetay.

¹³ “E kanan mantu,” kun ni Hesus ta anitu kiden, a nagtugutan da ya lalaki en, kapye da simarok ta bahuy kiden, a ka-ma la nagadukal ya bahuy kiden bumilag, a sa nagurdak kid ta gatab na bagetayen, kapye da nagkahunnak ta alugen. Dwaribu kid, a sa nagkalimat kid ta danumen.

¹⁴ A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a nagbabilag kid na hapa kumin ta ili, a nesianed da nedanug ya ngamin iningwa ni Hesus, a umange hapa ya tolay kiden, te enda inita ya makkwa.

¹⁵ A ta datang da ta agyan ni Hesus, a nagtalaw kid na hapa, te naita dan ya lalaki en nga nagyanan na anitu kiden, ammi awan na ya uyung na en, te nagbarawasin, a imatuttud la ten.

¹⁶ A binida hapa na nagtahon kiden ya ngamin naita da ta naguyungen ikid na bahuy kiden.

¹⁷ A yen ya gafu na ta pinatugut da i Hesus, te aweda ikayat ta magdulot ta lugar da.

¹⁸ A nagtoli mantu ta selayagen nga nagluganan da, a paalap hapa ya lalaki en nga nagyanan na anitu kiden petta dumagdag hapa tentu,

¹⁹ ammi awena nepalubus ni Hesus.

“Awem la ange, te dumatang kan mina ta balim ikid na kahulum kiden, te ipadangag mu

sangaw tekid ya ngamin kallak na Namaratu teko,” kunna tentu.

²⁰ A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna nepadangag ya kallak ni Hesus tentu abat ta ngamin paglelehut na mafulu kiden ili. A nepagpaka-lat da hapa ya binida na tekid.

*Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)*

²¹ A ta nepakadakit nig Hesus ta dammang na alugen a enna kid kinalihung na addu na tolay ta bikat na alugen.

²² A nehulun hapa tekid ya takday pinakadakal ta kapilya na Hudyo kiden nga nagngagan te Hayrus. A tentu nakaita te Hesus a umange nama-lentud ta atubang na nga makimallak tentu.

²³ “Masi ya anak ken, Afu. Em haen isi-ged ya kamat mu tentu petta matolay,” kunna.

²⁴ A dumagdag mantu i Hesus tentu nga ange ta agyan na anak na en masi. A sakā dumadagdag hapa ya magamagaddu na tolay nga ange mangiililat te Hesus.

²⁵ A nehulun hapa tekid ya takday babbay nga makataktakit, te makadagdaga kan abat ta mafulu duwa na darun.

²⁶ A sa inafut na kan ya ngamin katolayan na nga netandan na ta addu na manguru, yaga addu hapa ya inattaman na ta nepanguru da tentu, ammi awena haman nagmappya awa nagkehal la.

²⁷ A mappya hapa, te nadamag na ya pakapangwa ni Hesus gafu ta bida na tolay kiden, a yen ta sumalsal ta talekud ni Hesus, petta si-gedan na ya barawasi na en.

28 “Maski la am masi-ged ku ya barawasi na en a magmappya yak,” kunna kan na nonot na.

29 A tentun nakasi-ged ta barawasi na a yen hapa ya nepagimmang na daga na en, te narikna na kan ta awan na ya takit na en.

30 Ammi narikna hapa ni Hesus ya imuhet ta bari na en nga nagpamappya ta magtakit, a alistu nagbalittag, a

“Inya ya nangsi-ged ta barawasikin?” kunna,

31 “A maitam haman ya kaddu na tolai kiden nga magitaptapal nagsi-ged teko, a annum para ibar am inya ya nangsi-ged teko,” kunna hapa na ituldu na kiden tentu.

32 Ammi nakaliplipay para la, te apagan na ya takdayen nga nangsi-ged tentu.

33 A gafu ta narikna na babbayen ya pagkamag na takit na en a umange hapa namalentud ta atubang ni Hesus, te yaga nagtalaw hapa tentu, a sa binida na ya ngamin tentu. A ya nebar ni Hesus tentu a

34 “Itam awa nagmappya kan, Aboy, te ya pangikatalak mu teyak ya nagmappyam. Awem la sangaw magburung, te awena sangaw magtoli na takit men,” kunna hapa ni Hesus tentu.

35 A tentu para la naguhohug ta babbayen a itta ya umange mangidanug tekid nga nagafu ta bali ni Hayrus.

“Maski awem na pagdulotan ya Mistro ta bali, te nasin ya anak men,” kunna te Hayrus.

36 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya inuhohug na, a nebar na te Hayrus ta

“Awem la magburung, te itug mu la ya pangikatalak mu,” kunna tentu.

³⁷ A gafu ta kumanen a nagdulot kid la ta bali na en, ammi nehangat ni Hesus ta dumagdag ya addu na tolay tekid, te ikid la inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid na kabagis na en Hwan, kontodu dama na abbingen.

³⁸ A ta pakadatang da ta bali ni Hayrusen a neddatangan da ya tolay kiden nga gisitangan ikid na gitangitan ta masikan.

³⁹ Ammi tekiden gimon ta bali a

“Anu masitang kam gitangitan? Nasi hud ya abbingina awa masidug la,” kun ni Hesus tekid.

⁴⁰ A nekakatawa da hapa, ammi pinohet na kid ta bali en, kapye na inalap ya dama na abbingen ikid na tallu kiden kahulun na, a simarok kid ta agyan na abbingen.

⁴¹ A inibbalan na ya kamat na en kapye na binaran, “**Talita kumi,**” kunna la ta agsitang na Hudyo kiden. Ammi ya ikayat na uhohugan a “**Aboy, imivwat kan,**” kunna.

⁴² A alistu kad imivwat ya abbingen, a nagpapayat hapa ta umag na bali en, te dakal hapa na abbing, te itta kan mafulu duwa darun na. A pake nafulotan ya pagpaka-lat nig dama na en.

⁴³ “**Pakanan muy na,**” kunna hapa ni Hesus tekid, otturu pake nebar na tekid ta aweda la ibabar ya iningwa na ta anak da en.

6

*Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)*

¹ A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nagtatugut kid na ituldu na kiden, te umange kid ta lugar na en hapa la.

² A sangaw ta araw na agimmang a umange kid nakigimung ta kapilya, a nangituldu hapa i Hesus ta addu na tolay. A pake nepagpaka-lat da hapa, te kalugaran da haman, a papa-nun na makkamu mangituldu, a yen ta nagimpopohut kid na ta pagpaka-lat da tentu.

“Inya hud ya nangalapan na ta kumanin na bida?” kun na takday.

“A anu hud ya ikayat na uhohugan?” kunna hapa na takday.

“A anu kawagan na ta itta ya pakapangwa na?” kunna para na takday.

³ A gafu ta kalugaran da ikid na kagitta da en napanglaw a aweda kinurug, a nedadula da.

“Bakkan hud ta anak la na kalapintero ikid ni Mariya en nga kagitta tam napanglaw? Yaga kagitta tam hapa ya kabagis na kiden Santiago, ikid ni Hose, ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi na kiden nga babay nga magyan tekitam sin,” kunda.

⁴ Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a

“Kakurugan ta madayawan ya paguhohugan na Namaratu ta ngamin kiden lugar ammi fw-era la ta lugar na en hapa la ikid na kahulun na kiden ta bali na,” kunna.

⁵⁻⁶ A pake nepagpaka-lat na hapa ya kawan na pangurug da tentu, a yen ta assang la ya nepaita na ta pakapangwa na tekid, te assang la ya pinagmappya na ta magtakit nga sini-ged na ta kamat na. A sangaw sinaned na ya kadwan kiden

lugar na babali petta mangituldu ta tolay kiden.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden

(Mt 10:5-42; Lk 9:1-6)

⁷ A sangaw pinagammung ni Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na, a pinasinapan na kid ta pakapangwa na, petta itta ya mabalín da nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, a sinagduwa na kid nga ange mangipadangag.

⁸⁻⁹ “Awemuy ihulun ya gangamak muy, fwera la ta sarukud muy ikid na pagsapatos muy. A awemuy hapa magbalun ta kanan muy ikid na pirak muy ikid na tali na barawasi muy.

¹⁰ A maski am inya sangaw ya magpadulot tekamuy ta bali da a magyan kam ten abat ta magtugut kam.

¹¹ A am awan pulus ta magpadulot tekamuy ikid na magdangag ta uhohug muy a pagtugután muy kid mantu, a azin muy ya lafu na agyan da ta takki muy kiden,” kunna tekid.

¹² A nagtatugut kid na nga ange mangipadangag, a nepadangag da ta magbabawi mina ya tolay kiden ta pagliwat da.

¹³ A addu hapa ya pinatugut da nga anitu ta seanitu kiden, a addu hapa na magtatākit ya linugudan da ta denu a nagmappya kid.

Ya Bida Na Pasi Ni Hwan en Nga Nangzigut Ta Tolay

(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴ A sangaw nadamag ni Ari en Herud ya ngamin kiden tarabaku ni Hesus, te sigida bibidan na tolay kiden ya ngagan na, a lavlavunan da am inya ya katolay na.

“Intu hala i Hwanen nga nangzigut ta tolai kiden, a yen ta itta ya pakapangwa na, te natolay hala ta pasi na en,” kun na kadwan.

¹⁵ Ammi ya uray kadwan a

“Intu hala ya aglavunen Eliyas, te nagtoli hala ta lutakin,” kunda.

A ta kadwan para a

“Kakurugan ta aglavun ta kuman na aglavun kiden ta palungu araw,” kunda.

¹⁶ Ammi ta nepakadamag ni Herud tentu a

“Intu malat i Hwanen nga pinaputulan ku ta kwa en sina, a natolay hala,” kunna.

¹⁷⁻²⁰ A kunna ten ya nebar na te ta katolay para la ni Hwan a nangadallaw i Herud, te ginubatan na i Herodias nga atawa na kabagis na en Felipe. A yen ta natotoli i Hwan tentu petta ihuya na ya tinarabaku na en.

“Nakaliwat kan ta Namaratu ewan te ginubatan hamana ya atawa na kabagis men,” kunna te Herud.

A yen ta masikan hapa ya pangikatupag ni Herodias te Hwan, a ikayat na ta napapasi mina. Ammi awan ta nabalina, te nagtalaw i Herud nga mangpapasi tentu, te yaga amu na ta mappya na tolai na Namaratu nga awan ta liwat. A yen ta kengan ni Herud ya angkat na, a nepebalud na la gafu ta atawa na en. A kanayun nagpatotoli ta agyan na kabaludan na en petta dangagan na ya bida na, ammi napopoyung hala ya nonot ni Herud gafu ta bida ni Hwan tentu.

²¹ A sangaw ta nekabalud para la ni Hwan a dumatang ya araw na panadamdaman ni Herud ta araw na nekeanak na en, a namadday hapa

ta pagpamakan na ta opisyaales na kiden ikid na suddalu na kiden pase naba-nang kiden tolay nga taga Galileya.

²² A ye-yen hapa na araw ya pakagāsāt na babbayen petta papapasi na i Hwan, te umange nagsala ya anak na en nga balatang ta atubang ni Heruden ikid na sangaili na kiden, a pake natalakan kid ta pagsala na. A ya uhohug ni Herud tentu a,

“Maski am anu ya ikayat mu, Aboy, a adangam la teyak te iatad ku hala teko.

²³ A pagasingan ta Dyos am awek iatad teko ya ngamin adangam teyak maski abat ta gadwa na ngamin pagariyan ku,” kunna.

²⁴ A nagtugut la bit ya balatangen, te enna pinohutan te hina na en am anu mina ya adangan na. A ya uhohug na hina na en tentu a

“Maski intu la adangam ya ulu ni Hwan en,” kunna tentu.

²⁵ A alistu mantu nagtoli ya balatangen ta agyan na ari en, a

“Iatad mu mantu teyak ya ulu ni Hwan en, te pedatang mun ta isin nga melātuk,” kunna.

²⁶ A pake nagdamdam hapa ya ari en ta inadang na en, ammi awena ikayat ilogot ya balatangen gafu ta kari na en tentu, yaga amat na hapa ta sangaili na kiden.

²⁷ A dinob na mantu ya suddalu en naggwardya petta enna papasin i Hwan, yaga nebar na ta idatang na hapa ya ulu na en. Enna mantu pinutulan ta agyan na agbaludanen,

²⁸ a magananwan la a nedatang nan ya ulu na en nga nelātuk, a negawat da ta balatangen, otturu

negawat na hapa te hina na en.

²⁹ A ta nepakadamag na ituldu kiden ni Hwan ta pangpapasi da tentu a enda inalap ya bari na en, kapye da netanam.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

³⁰ A sangaw ta pagtoli na turin kiden ni Hesus nga dinob na ange mangipadangag, a binida da tentu ya ngamin tinarabaku da ikid na netuldu da.

³¹ A gafu ta kanayun timahud ya addu na tolay tekid a aweda matagop ya mangan, a

“Mappya ta limillik kitam bit ta isin petta ikikitam la bit, te magibannag kitam,” kun ni Hesus ta turin na kiden.

³² A naglalugan kid mantu ta selayag, te ange kid mina ta awan ta totolay ta dammang na alugen.

³³ Ammi kadulayan na te neitan na kid na kadwan kiden tolay ta nepagtugut da en. A gafu ta amu da kid a enda kid inakkawan ta lehut na alugen, a naghahulun hapa tekid ya addu na tolay nga taga ili kiden nga tinaliban da. A naunanan da ig Hesus ta datangan da en.

³⁴ A ta datang nig Hesus a dana ittan hala ten ya tolay kiden nga nagapag tentu. A ta nepakaita ni Hesus ta kaddu da a timalin hapa ya allak na tekid, te kimongkong kid ta kuman na awan ta magtaron tekid. A namegafu ha nangituldu tekid ta addu.

³⁵⁻³⁶ A ta furab a nagburung ya ituldu na kiden ta tolay kiden, a enda nebar te Hesus,

“Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay kidin, petta e kid gumatang ta pamuhab da ta babali

kidewan, te furab na a awan haman ta pangalapan ta isin,” kunda.

³⁷ “A ikamuy na mina ya mangatad ta kanan da,” kunna hapa tekid.

“A had mantu ya pangalapan mi ta awan bababang na pirak, petta igatang mi ta ipakan mi tekid?” kunda hapa.

³⁸ “A emmuy mantu itan am piga ya binalun na tolay kiden,” kunna ha tekid, a umange kid. A ta pagtoli dan a

“Intu la itta sin ya lima na pan ikid na dwahukal na ikan,” kunda hapa.

³⁹ “A pagammungan muy mantu ya tolay kiden, a pagtuttudan muy kid ta kaddat kidina,” kunna ha tekid.

⁴⁰ A gafu ta kumanen a gituttudan kid nga naam-mungan ta taglimafulu ikid na tagmagatut,

⁴¹ a inalap ni Hesus ya lima kiden na pan ikid na dwahukal na ikan, kapye na tumangad makimal-lak. A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay kiden.

⁴² A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid.

⁴³ A tekid na nabalín nagkakan a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay kiden.

⁴⁴ A ya kaddu na nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki fwera ta bābāy ikid na anak.

*Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum
(Mt 14:22-36; Jn 6:15-21)*

⁴⁵ A tekiden nabalín a pinapolu ni Hesus ya ituldu na kiden ta selayag, petta mapolu kid ta

dammang ta ili na Betsayda, te mapozan la bit petta patugutan na ya tolay kiden.

⁴⁶ A tentun nakapatugut tekid a gimon hapa tatakday ta bagetay petta makimallak.

⁴⁷ A sangaw ta hiklam a nakatangngan ya barangay na ituldu na kiden ta alugen, a tatakday la i Hesus ta bagetayen.

⁴⁸ Ammi naita na ta nazigatan kid nagtagwan, te atubangan na kid hapa na paddad. A tentu nagkarawan a umange i Hesus tekid nga nagpapayat ta danumen. A taliban na kid mina,

⁴⁹ ammi ta nepakaita da tentu nga magpapayat ta danum en a pahig da ta datay, a kumahkahaw kid na,

⁵⁰ te sa ikid nga nakaita tentu a gisatalaw kid na. Ammi alistu hapa i Hesus nga nagayag tekid, **“Awemuy la magtalaw te iyakin yan,”** kunna.

⁵¹ A tentu en hapa nakipagluga tekid a ka-ma la nagimmang na ya paddaden, a pake masikan ya pagpaka-lat da tentu.

⁵² Te maski am naita dan ya pagpakaddu na ta pan kiden a aweda para la naawatan ya pakapangwa na, te aweda netug ta nonot da.

⁵³ A ta nepakadakit dan a itta kid na ta lutak na Genesaret, a negon da ya selayag da en.

⁵⁴ A tekiden nakadagut ta selayagen a alistu nalasin na kid na lumugar kiden.

⁵⁵ A nagbabilag na ya tolay kiden ta babali kiden, te enda inalap ya ngamin kiden nagtatakit, a nedatang da kid giiddan ta dapan da kiden ta nagyanan ni Hesus.

⁵⁶ A maski had sin na ili ikid na lugar ya umeyan na a enda nekahad tentu ya nagtatakit kiden, a

maski netabnak da kid la ta tātangngan na dapun kiden petta maita na kid. A nakimemallak kid ta si-gedan da la ya gayadan na barawasi na en. A sa nagmappya hapa ya ngamin kiden nakasi-ged tentu.

7

Ya Katapang Na Tolay (Mt 15:1-11)

¹ A ta takday ha na araw a nakikkanan i Hesus ikid na kadwan kiden Pariseyu ikid na mangit-uldu nga taga Herusalem,

² a neitan da hapa ya kadwan kiden ituldu na ta aweda nagbaggaw kapye da nangan.

³ Ammi tekid, kontodu ngamin kiden Hudyo a aweda bit makakan am aweda apolu makapagbaggaw ta kamat da ta kuman na agangwa na dadagkal da kiden.

⁴ A maski am bagu nagafu kid ta dapun a aweda bit makakan am dana aweda warsin ya bari da. A addu para ya parigan da ta agangwa na dadagkal da kiden, te padeletan da ya magbaggaw ta ngamin banga da ikid na pinggan da ikid na paginuman da kiden.

⁵ A yen ta nebar da te Hesus ta

“Anu awena dumagdag na ituldum kiden ta netuldu na dadagkal tam kiden? Te mangan kid hala maski aweda bit magbaggaw,” kunda tentu.

⁶ A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

“Kuga magimmamappya kam, kustu hala ya nebar na Namaratu ta aglavunen Isayas gafu tekamuy, te ya nebar na a

‘Dayawan nak na tolay kidin ta simuk da, ammi adayu garay ya nonot da teyak.

7 Awan mantu ta kapkappyan na pangdayaw da teyak,

te igitta da haman ya ituldu da ta itulduk,’ kunna,

8“On, te baybay-an muy hapa ya lintig na Namaratu, a intu idulot muy ya gagangay na tolay.

9 Malalaki mantu ya sistema muy, te takwan ya ipagsil muy ta lintig na Namaratu petta idulot muy la ya agangwa muy.

10 Te ya lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses a

‘Nonotan muy ig dama muy ikid na hina muy,’ kunna.

‘A mappya ta mapapasi ya maguhug ta dulay tekid,’ kunna ha.

11 Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya uhohug na en, te ya ituldu muy tekid a

‘Dana mangatad kam bit ta simbaan na Namaratu, a am awan na sangaw ta iuffun muy ta dadagkal muy kiden a ibar muy tekid ta dana neatad muy na ta Namaratu,’ kummuy.

12 A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus ta kurugan da ya nebar na Namaratu gafu ta dadagkal da kiden.

13 A liblibangan muy mantu ya uhohug na Namaratu petta idulot da ya ituldu muy, yaga addu para ya ituldu muy ta gagangay muy,” kunna tekid.

14 A sangaw pinaabikan ni Hesus ya tolay kiden tentu, a nebar tekid ta

“Pake dangagan muy ya uhohug ku tekamuy petta maawatan muy:

¹⁵ Bakkan ta intu ikazigman na Namaratu ya awan magbaggaw kapye na mangan, baka ikazigman na hud ya itun muy ta simuk muy? Intu hud la ikazigman na ya dulay nga nagafu ta simuk muy.

¹⁶ “A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta dangagan muy ya bidan kin tekamuy,” kunna tekid, kapye na kid nagtugutan.

*Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Ikazigman Na Namaratu
(Mt 15:12-20)*

¹⁷ A ta datang nig Hesus ikid na ituldu na kiden ta bali a pinohutan da tentu am anu ya ikayat na uhohugan ta ikazigman na Namaratu. A ya nebar na tekid a

¹⁸ “Anu awemuy hapa metug ya inuhohug ken? Awemuy hud manonot ta maski am anu ya mehulun ta kanan na tolay a bakkan hamana ta yen ya mangatad ta pagzigmanan na,

¹⁹ te awena hamana ange ta nonot na awa ange hala ta sirat na kapye na sangaw mewarad,” kunna tekid.

A gafu ta uhohug na en a nepasikkal na ta mepalubus makan ya kompormi na kanan.

²⁰ A ya uhohug na para tekid a

“Ya imuhet ta simuk na tolay ya mangatad ta pagzigmanan na, te magafu hala ta nonot na.

²¹ Te ya dulay na nonot, ikid na magtakaw, ikid na mangpapasi, ikid na mangadallaw,

²² ikid na maginggum, ikid na mangikatupag, ikid na magladdud, ikid na awan mangiguwad ta

dulay na nonot, ikid na pumassil ikid na mamad-padulay, ikid na magparayag, ikid na manguy-oyung,

²³ a yen kid na tarabaku ya magafu ta nonot na tolay a mangatad kid ta pagzigmanan na,” kunna.

*Ya Pangikallak Ni Hesus Ta Hentil Na Babbay
(Mt 15:21-28)*

²⁴ A tekiden nagtatugut ta iten na lugar a umange kid ta tagad ta lugar na Tiro ikid na Sidon. A nagan kid ta takday bali ten petta awan ta makkamu ta pagyanan da. Ammi maski kunna ten a aweda haman nakatagu,

²⁵ te magananwan la a itta ya takday babbay nga nakadangag ta itta la ten i Hesus, a umange nagtakab ta atubang na en gafu ta balatang na en nga pagzigatan na anitu.

²⁶ Bakkan ta Hudyo ya babbayen, te Giregu nga taga Funisya, a ya uhohug na te Hesus a
“Ikallak nak, Afu, te patugutam mina ya anitu na anak ken nga babbay,” kunna.

²⁷ Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
“Mappya ta apolu mangan ya kagittak kiden, te dulay am meatad ta atu ya kanan na anak kidin,” kunna.

²⁸ “A kakurugan, Afu, ya kinamina, ammi awena hud mangan na atu kiden ta hugta na anak kiden nga nahunnak ta lutak?” kunna hapa na babbayen.

²⁹ “A kustu hapa ya inuhohug mu, Aboy, dumatang kan mantu ta balim, te nagtugut na ya anitu na anak men,” kun ni Hesus tentu.

³⁰ A nagtugut mantu ya babbayen, a dinatangan na hala ya anak na en nga imaidda, a awan na ya anitu na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Bangngag Ikid Na Umal
(Mt 15:29-31)

³¹ A ta nekabalin da ta iten a nagtatugut kid ha, a inange da ya ili na Sidon ikid na lugar na Dikapolis addet ta Alug na Galileya.

³² A sangaw neange da tentu ya takday lalaki nga bangngag ikid na umal, a nakimemallak kid tentu ta isi-ged na ya kamat na tentu.

³³ A sang neadayu bit ni Hesus ya lalaki en ta kaddun na tolay kiden petta ik-ikid la, a netulpat na ya guramay na ta duwa kiden bangbang na lalaki en, kapye na hapa naglutab. A sangaw netulpaw na hapa ya guramay na ta zila na lalaki en.

³⁴ A tumangad i Hesus ta langit, a manalasigak hapa kapye na naguhohug ta lalaki en, “**Efata,**” kunna ta agsitang na Hudyo. “**Maukadan kan,**” kunna.

³⁵ A nakadangag na ya lalaki en, yaga nalukay hapa ya zila na en, a mappya hapa ya pakauhohug na.

³⁶ A pake nebar ni Hesus ta tolay kiden ta aweda mina bibidan ya naita da. Ammi aweda garay dinangdangag ya nebar na tekid awa pake nepadangag da hud la.

³⁷ A pake nafulotan ya pagpaka-lat na ngamin kiden nakadangag ta bida da en.

“Mappya kad ya ngamin ya tarabaku na, te atadan na ya bangngag ta pakadangag na, ikid na umal ta pakauhohug na,” kunda.

8

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu (Mt 15:32-39)

¹ A sangaw ha ta mittan a nagaammung ya pake addu na tolay, a gafu ta awan ta kanan da a pinaabikan ni Hesus ya ituldu na kiden petta ibar na tekid.

² “Kuga timalin ya allak ku ta tolay kidin, te tallu araw kid na teyak, a naafut na ya balun da.

³ A am padatangan ku kid mina ta bali da a magkafuy kid sangaw ta dalan gafu ta bisin da, pade awa pake adayu ya bali na kadwan,” kunna.

⁴ “Ahu, had ya pangalapan tam ta isin na lugar ta ipakan tam tekid, te adayu haman yan ta babali?” kunda hapa tentu.

⁵ “A piga hud ya nehuna muy nga pan?” kunna ha,

“A pitpitu hukal la,” kunda hapa.

⁶ A gafu ta kumanen a pinagtuttud na ya tolay kiden ta lutak, a ginawat na hapa ya pitu kiden pan kapye na kid nepakimallak, a sangaw ginadgadwa na kid kapye na kid negawat ta ituldu na kiden, a nesaned da kid hapa ta tolay kiden.

⁷ Itta hapa ya assang la na ikan da, a nepakimallak na kid hapa kapye na kid nepesaned.

⁸ A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. A sangaw pinannu da hapa ya pitu na la-ba ta nehuna na tolay kiden.

⁹ A ya kaddu na nagkakan kiden a nasurok ta appataribu kid, a sangaw pinadatang na kid ta bali da.

¹⁰ A tekid na nagtugut a naglugan hapa i Hesus ta barangay kontodu ituldu na kiden, a umange kid ta lugar na Dalmanuta.

*Ya Pangparuba Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 16:1-10)*

¹¹ A sangaw umange te Hesus ya kadwan kiden Pariseyu, a nakidibati kid tentu.

“Mappya ta itta ya ipaitam ta pakapangwam, petta pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko,” kunda ta pangparuba da tentu.

¹² A nanalasisigak hapa i Hesus ta pagdamdam na tekid, a

“Anu ya kuga pagdaram na tolay kidin yan ta kanayun adangan da ya ipaitak tekid? Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta awan sangaw ta ipaitak tekamuy,” kunna tekid,

¹³ a nagtugutan na kid.

A nagbarangay ig Hesus ikid na ituldu na kiden petta e kid ta dammang na alugen.

¹⁴ A ta nepaglugan da ta barangayen a naliwatan na ituldu na kiden ya nagbalun ta kanan da, te tatakday la na pan ya huna da ta barangayen.

¹⁵ A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Mappya ta palanan muy ya beking* na Pariseyu kiden ikid na beking na kahulun ni Herud, te dulay,” kunna.

* **8:15** Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad.

16 A nagbabidan da am anu ya ikayat na uhohugan;

“Ay On, te naliwatan tam ya nagbalun ta pan,” kunda.

17 Ammi ta nepakarikna ni Hesus ta bida da a

“Anu kuga pagbabidan muy ya kawan na kanan tam?” kunna. “Awemuy hud para maawatan ya ikayat ku uhohugan tekamuy. Nagbanad hud ya nonot muy?”

18 Itta haman ya mata muy, a anu awemuy haman makaita. A itta hapa ya bangbang muy, a anu awemuy makadangag?

19 Naliwatan muy de ya lima kiden pan nga nepakan ku ta limaribu kiden. A piga hud na la-ba ya pinannu muy ta huna da kiden?” kunna tekid.

“A mafulu duwa,” kunda hapa.

20 “A ta pitu kiden pan nga nepakan ku ta apataribu kiden, a piga hapa na la-ba ya pinannu muy ten ta huna da kiden?” kunna ha.

“A pitu hapa,” kunda.

21 “Ay, awemuy para la de maawatan ya ikayat ken uhohugan tekamuy ta

‘Palanan muy mina ya beking na Pariseyu kiden ikid nig Herud?’ ” kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagdaram

22 A ta pakadatang da ha ta ili na Betsayda a itta ya umange nangidafung ta nagdaram te Hesus, a nebar da ta

“Maski la isi-ged mu ya kamat mu tentu petta makaita,” kunda tentu.

23 A inibbalan ni Hesus ya kamat na nagdaramen, kapye na ginemidan neuhet ta ada-dayu ta babali

kiden. A sangaw linutaban na ya mata na kiden kapye na kid hapa sini-ged ta kamat na.

“Itta de ya maitam?” kunna tentu.

²⁴ A nesianed na hapa ya mata na kiden, a

“Maitak de ya tolai kiden nga magpapa-yat, ammi awan ta pagdaduman da ikid na kayu kiden,” kunna hapa.

²⁵ A gafu ta kumanen a sini-ged na ha ya mata na kiden, a tentu ha pake nagladdang a nagmappyan ya mata na kiden, a pake madakar na ya pakaita na ta ngamin.

²⁶ A pinadatang ni Hesus ta bali na, ammi dana nebar na ta

“Awem la magsibsibal ta kadwan kiden bali,” kunna hapa tentu.

*Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)*

²⁷ A tekiden nagduldulot ta ili na Sesariya Pilipo a itta ya pinohutan ni Hesus ta ituldu na kiden;

“Anu kan ya pangitan na tolai kiden teyak am inya yak?” kunna tekid.

²⁸ “A pahig na kadwan ta iko i mina Hwan nga nangzigut ta tolai nga napapasi ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A ta kadwan para a pahig da ta iko ya takday na aglavun nga nasi ta palungu araw,” kunda.

²⁹ “A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?” kunna ha tekid.

A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;

“A iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi,” kunna.

³⁰ A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda mina bibidan yen ta kadwan kiden tolay.

*Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi na
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)*

³¹ A ta nekabalin na en a namegafun hapa i Hesus nga mangipadangag ta pasi na tekid.

“Mappya ta pakākällakan da sangaw ya Tolayin taga Langit, te ya kalalalakayan kiden ikid na padi kiden ikid na mangituldu kiden, a awayan dak sangaw, kapye dak sangaw papapasi, ammi matolayak hala sangaw am nagpasan ya talluhaw,” kunna,

te awena nelemad awa pake nebar na tekid.

³² Ammi ginamid ni Pedru ta sang adayu, a

“Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu, te Namaratu ya makkamu teko,” kunna.

³³ A nagbalittag hapa i Hesus nga nangita ta kadwan kiden ituldu na kapye na nehuya i Pedru,

“Umadayu kan teyak, te itta Satanas teko, te bakkan ta uray na Namaratu ya patarabakum teyak awa uray hud la na tolay,” kunna tentu.

³⁴ A sangaw pinaabikan na ya ituldu na kiden ikid na kadwan kiden tolay nga nangkalihung tentu petta madangag da ya ibar na tekid.

“Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na, a attaman na ya zingat na pangurug na teyak, petta makadagdag teyak.

³⁵ Te maski am inya ya mangkenga ta angkat na a masi hala sangaw ta magnayun, ammi ya mangisagapil ta angkat na gafu ta pangurug na

teyak ikid na damag ku a matolay hala sangaw nga magnayun.

³⁶ Te maski am itta mina ya nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na.

³⁷ A itta hud sangaw ya pangsaka na ta kahalwa na petta matolay?

³⁸ A maski am inya sangaw ya mamat mangibosag teyak ikid na uhohug ku ta atubang na awan kiden mangurug a yen hapa sangaw ya pagtalekudan ku am magtoli yak sangaw ta lutakin nga mangihulun ta pakapangwa ni Damakewan ikid na anghel na kiden,” kunna.

9

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus (Mt 17:1-8; Lk 9:28-36)

¹ A ya uhohug na para tekid a

“Kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta matolay la ya kadwan kiden tekamuy petta maita muy sangaw ya Tolayen taga Langit sekadakar na en ta kuman na intu am ange sangaw sin magtogkok ta pagariyan na en,” kunna.

² A ta nepagpasa na annam na araw a inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago ikid ni Hwan, a sa naghahulun kid gimon ta ata-nang na bagetay, petta ik-ikid la. A sangaw nanguli hapa ya bari ni Hesus en,

³ a pake nagfuraw ya barawasi na kiden, te awan ta kagitta na kafuraw na, te pake makatulang hapa ya dakar na en.

⁴ A nepagka-ma da hapa ya lalattog ni mina Moses ikid ni Eliyas, a nagbida kid te Hesus. A ya uhohug ni Pedru a

⁵ “Mappya, Afu, te itta kamin sin, te mamaday kami mina ta tallu na monyumento, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta monyumento,” kunna.

⁶ Ammi pagtaranyag na yen gafu ta talaw na en, te sa nagtalaw kid.

⁷ A kima-ma la hapa ya pake furaw na kulam nga imakban tekid, a tinappanan na kid, a nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta umag na kulamen, “Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku. A mappya ta intu ya dangagan muy ta ituldu na tekamuy,” kunna.

⁸ A tekiden naglipay a awan na ta naita da am awa i Hesusen la.

⁹ A tekiden dumadagut ta bagetayen a nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit bibidan ya naita da, “te mappya ta apolu masi ya Tolayin taga Langit kapye na sangaw matolay, a yen sangaw ya pangipadangag muy,” kunna.

¹⁰ Aweda mantu binibida, ammi nagbabidan da am anu ya ikayat na uhohugan ta uhohug na en nga **‘masi kapye na sangaw matolay’**.

¹¹ A ya pohut da en hapa tentu a

“Am gagangay ta kumanen sangaw ya kasasaad mu, Afu, ta iangem ta lutakin a anu mantu ya ikayat na uhohugan na mangituldu kiden, te ibar da haman ta apolu maglattog i Eliyasan kapye na umange ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu?” kunda.

12-13 “A kustu hala ya nebar da,” kunna hapa ni Hesus, “te kakurugan ta apolu maglattog i Eliyas, petta dana iparan na ya tolay kiden. Ammi ya ibar ku tekamuy a nabayag na haman ya nelalattog ni Eliyas ta kuman na linavun da ta suratén, ammi aweda nalasin, a yen ta tina-pangan da ta kuman na nekayat da. A mappya hapa ta magdulot ya uhohug na suratén gafu ta Tolayin taga Langit, te pakākállakan da sangaw kapye da iwarad,” kunna.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43)*

14 A tekid na nakadagut ta agyan na kadwan kiden ituldu na ta akban na bagetayen a itta hapa ya addu na tolay. A ya kadwan kiden mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden a pakidibatin da ya ituldu na kiden.

15 A ta nepakaita na tolay kiden te Hesus a kuga nekawa kid tentu, a nagbabilag kid na nga ange magpadulot tentu. A ya nebar ni Hesus tekid a

16 “Anu hud ya nagtatabbagan muy ta aya-nen?” kunna hapa tekid.

17 A ya tabbag na takdayen a

“Itta yak sin, Mistro, te neangek mina teko ya anak ken, te itta ya anitu na nga nagpaumal tentu.

18 A am pagkissiwán na a pagdangkakan na hapa ta lutak, kapye na pagtuyagan ya bari na en, otturu pagngahitaman na, a paglukbakan na para. A nepatugut ku ya anitu na en ta ituldum kidin sin, ammi aweda hamán nabalínan,” kunna.

- 19 “Kuga awan ta pangikatalak na tolay kidin yan. Bababang yen kabayag na pagyan ku teka-muy nga mangitultuldu, ammi awemuy para la netug. Iange muy mantu sin ya abbingina,” kunna.
- 20 A neange da mantu tentu, ammi ta nepakaita na anitu na en te Hesus a ka-ma la pinagkissiw na ha ya abbingen, a pinagdangak na ta lutak, a nagkakuyat, a naglukbak na hapa.
- 21 “Umanu hud ya kabayag na ta kumanin?” kun ni Hesus te dama na en, a
 “Addet ta pake kaasang na ay,” kunna.
- 22 “A ta kadwan a paglattun na ta afuy pase danum petta papasin na. Ammi am itta ya makkwam, Afu, ay ikallak kami, Afu,” kunna ha.
- 23 “Annum hud ibar am itta ya makkwak? Makkwak ngamin am itta ya pangikatalak mu teyak,” kunna hapa ni Hesus tentu.
- 24 “Ay, ikatalak ta ka, Afu, pagustum haen ya pagkurangan na pangikatalak ku,” kunna hapa nagtangit.
- 25 A gafu ta nagbabilag na ya tolay kiden nga ange magbuya a dana nehuya ni Hesus ya anitu na abbingen.
 “Iko anitu nga nagpaumal ikid na nagpa-bangngag ta abbingina, pagtugutām na, a awem na sangaw magtoli,” kunna.
- 26 A pinaggihawa na anitu en ya abbingen kapye na ha pinagkissiw ta masikan na kissiw, a yen ya nepagtugut na. A kuman na nasin ya abbingen.
 “Ay e, nasin,” kun na kadwan kiden.
- 27 Ammi enna inibbalan ni Hesus ya kamat na en kapye na pinagivwat, a nagtayuk na.

28 A sangaw ta bali ta kawan na nakibidan te Hesus a umange tentu ya ituldu na kiden, a

“Anu awemi napatugut ya anitu na en?” kunda tentu.

29 A ya tabbag na hapa tekid a

“Awena mapatugut na kumanin na anitu am awemuy dana makimallak petta uffunan na kam na Namaratu ewan,” kunna.

30 A ta nekabalin da ten a nagpaabagatan kid ta lugar na Galileya, ammi ikayat ni Hesus ta awan ta makkamu ta agyan da,

31 petta awan ta manabtabang ta pangituldu na ta ituldu na kiden. A ya uhohug na tekid a

“Papasin da hala sangaw ya Tolayin taga Langit, te itta sangaw ya mangitalaba tentu petta enda gafutan na mangikatupag kiden tentu. Ammi maski am papasin dak a matolayak hala sangaw ta mekatallu na araw,” kunna.

32 Ammi aweda para la naawatan ya ikayat na uhohugan tekid, a mamat kid nangibar.

*Ya Bida Na Umalinnak
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)*

33 A ta nekabalin da ten a nagdulot kid ta ili na Kapernayum. A tekid na gimon ta bali a pino-hutan ni Hesus tekid am anu ya nagbabidan da ta dalan.

34 Ammi aweda nagasitang gafu ta amat da, te intu nagbabidan da am inya tekid ya pinakadakal da.

35 A tentun hapa nakatuttud a pinaabikan na ya mafulu duwa kiden, a netuldu na kid.

“Am inya ya mayat mapmapolu ammi ta kahulun na kiden a mappya mantu ta intu

ya kapozyanan da petta makitagabu tekid,”
kunna.

³⁶ A ginamid na hapa ya takday abbing ta
tātangan da, kapye na sina-bil,

³⁷ a sangaw netuldu na ta mafulu duwa kiden.

“Maski am inya ya mangtagop ta kumanin na
abbing gafu ta pangurug na teyak a mekwenta
hapa ta iyak ya tinagop na, a ya mangtagop
teyak a bakkan la ta iyak ya tagopan na am awa
nangidoben teyak hapa,” kunna.

³⁸ A ya uhohug hapa ni Hwan tentu a

“Mistro, itta ya naita mi nga magpatugut ta
anitu na seanitu kiden, ammi usaran na hapa
ya ngagam. A ginamman mi hapa te awena
mehulun tekitam,” kunna.

³⁹ “Awemuy mina gamman ya kumanen,”
kunna hapa ni Hesus tentu, “te maski am inya
mina ya mangwa ta pagpaka-latan gafu ta nga-
gan ku a awenak otturu padpadulayan.

⁴⁰ Te ya awan mangikatupag tekitam a kahu-
lun tam kid hapa.

⁴¹ A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy
ta maski am inya ya mangatad ta inuman muy
gafu ta kahulun ta kam a itta hala sangaw ya
isagolyat na Namaratu tentu,” kunna.

⁴² “Ammi am inya ya mangituldu ta dulay
ta maski takday la na kaassangan kiden nga
mangurug teyak a pake kakallak sangaw, a
mapmappya mina en ta dana nakaddangan ya
lig na en ta dappug na batu kapye na newarad
ta bebay, petta awena mina nakaliwat.

⁴³⁻⁴⁶ A am angarigan ta kamat mu ono takkim
ya gafu na pagliwat mu a awem hud gappakan

kapyem iwarad petta awem sangaw melogot? Te mapmappya ta napukulan ka mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad ka ta afuyen nga awan maazap gafu ta awemen inazi.

⁴⁷ A kumanen hapa ta matam, te am angarigan ta matam ya gafu na pagliwat mu a awem hud kilotan kapyem iwarad petta awem melogot? Te mapmappya ta bulding ka mina nga simarok ta pangikerutan na Namaratu ammi ta mewarad ka ta pangtaguhali na en gafu ta awemen inazi.

⁴⁸ Te ya ngamin kiden magaddet ta iten a awena sangaw masi na irat da kiden, yaga awena maazap na afuyen,

⁴⁹ te sa mapa-gang kid ta afuy.

⁵⁰ “Mappya mantu ta parigan muy ya gagangay na asin ta pagkahulun muy, te ya gagangay na asin a salsalinan na ya maglabag.”

10

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Paggungay Na Nagatawa

(Mt 19:3-12)

¹ A ta nepagtugut nig Hesus ta nagyanan da en a umange kid ta lugar na Hudeya ta dammang na karayan na Hurdan, a nagammung ha tentu ya awan bababang na tolay, a netuldu na kid ta kuman na intu hala en.

² A umange hapa tentu ya kadwan kiden Pariseyu, te itta ya pohut da ta pangparuba da tentu.

“Mistro, had kun na pangawatam ta lintig ni Moses gafu ta magatawa kiden, te mepalubus de ta igungay na lalaki ya atawa na?” kunda.

³ A ya tabbag na hapa tekid a

“Anu hud ya nebar ni mina Moses tekamuy?” kunna.

⁴ “A nepalubus na ta igungay na lalaki ya atawa na, ammi mappya ta iatad na tentu ya papel na pakigungay na,” kunda.

⁵ “A onay, gafu ta pagbanad na nonot muy,

⁶ ammi addet ta nepamadday na Namaratu ta napopolu kiden a bakkan haman ta kunna ten, te ya uhohug na suraten a

‘Pinadday na kid petta itta ya lalaki ikid na babbay.

⁷ **A yen ta makigungay ya lalaki ta dakal na kiden, te makidagga ta atawa na en,**

⁸ **a ikwenta na Dyos ya duwa kiden ta tatakday la na tolai,’** kunna,

A bakkan kid na mantu ta duwa na tolai, te tatakday kid na.

⁹ A madi mantu am paggungayan tam ya pinagdagga na Namaratu,” kunna tekid.

¹⁰ A ta datang nig Hesus ikid na ituldu na kiden ta bali a pabida da ha tentu ya kasasaad na makigungay ta atawa na.

¹¹ A ya uhohug na tekid a

“Am makigungay ya lalaki ta atawa na otturu mangatawa ha ta takwan a mekwenta hala ta mangadallaw.

¹² A am makigungay hapa ya babbay ta atawa na otturu makiatawa ta takwan a mekwenta hapa

yen ta makikadallaw,” kunna.

*Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)*

¹³ A sangaw itta ya mangiange ta anak da kiden te Hesus petta ipotun na ya kamat na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na kiden.

¹⁴ Ammi te Hesus a nagporayan na hapa ya ituldu na kiden.

“Awemuy la gamman ya anak kiden, petta e kid la teyak, te ya ngamin kiden makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan na Namaratu ewan,” kunna.

¹⁵ “A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta am awemuy ikatalak ya pagtaron na Namaratu ta kuman na abbing a awemuy sangaw mesipat tentu,” kunna,

¹⁶ otturu sina-bil na ya tagtakday abbing, a pinasi-napan na kid ta nepangipotun na ta kamat na tekid.

*Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)*

¹⁷ A tentu en nagganwat nga ange ha magpasyar ta takwan na lugar a itta ya nagbilag nga ange namalentud ta atubang na en petta nakimemallak tentu.

“Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka na tolay, a ibar mu haen teyak am anu mina ya tarabakuk nga mappya petta itta sangaw ya angkat ku nga magnayun,” kunna.

¹⁸ A ya tabbag ni Hesus tentu a

“Annum hud ibar ta mappya yak na tolay? Itta hud ya mappya am bakkan la ta Namaratu ewan,” kunna.

19 “Ammi am ikayat mu maatadan ta mag-nayun na angat a amum haman ya lintig na kiden ta awem mamapasi, ikid na awem mangadallaw, ikid na awem magtakaw, a awem hapa magladdud, ikid na awem magdarogas, a dayawam hapa ig damam ikid ni hinam,” kunna ha.

20 “Ay, kanayun kurugan ku yen kid na lintig abat ta kaabbing ku,” kunna hapa.

21 A inaita la ni Hesus ta pangidduk na tentu, kapye na kinabida ta;

“Itta para la ya takday pagkurangam,” kunna, “te em mina ilaku ya ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta pobre kiden petta itta sangaw ya pagba-nangam nga mauknud ta agyan na Namaratu. A am mabalin kan a magtoli ka sangaw petta dumagdag kan teyak,” kunna.

22 A ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug ni Hesus tentu a nagsugyab ya mukat na, a nagtugut hapa nagdamdam, te pake addu ya kwa na.

23 A sangaw nagliplipay i Hesus kapye na ha naguhohug ta ituldu na kiden:

“Kuga mazigat ya isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu,” kunna.

24 A nepagpaka-lat da hapa ya inuhohug na, ammi pinidwa na ha tekid;

“Anak ku, kakurugan ta mazigat ya isassarok na tolay ta pangikerutan na Namaratu,

25 te malmalogon ya isassarok na anwang ta hubu na dagum ammi ta isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu,” kunna tekid.

26 A pake nepagpaka-lat da ha ya inuhohug na;

“A am gangangay ta kunna ten, Afu, a itta hud

para ya mekerutan?” kunda.

²⁷ A nangita bit tekid kapye na tumabbag.

“Awan pulus ta mabalin na tolai petta mekerutan mina, ammi itta ya mabalin na Namaratu, te intu ya makapangwa ta ngamin,” kunna.

²⁸ A ya uhohug ni Pedru tentu,

“A itan na kamin, Afu, te sa newasa min ya ngamin kwa mi petta dumagdag kami teko,” kunna.

²⁹⁻³⁰ A ya tabbag hapa ni Hesus a

“Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta maski am inya ya mangiwagak ta bali na, ikid na kabagis na, ikid na dakal na kiden, ikid na lutak na, ikid na anak na, gafu ta pakesipat na teyak ikid na pangipadangag na ta damag ku a maatadan hala sangaw yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta kuman na natugutan na kiden, ammi medagga hapa sangaw ya mangitapang tentu. A sangaw ta ketta na pangipa-na na a maatadan hapa ta magnayun na angkat.

³¹ Ammi ya kadwan kiden nga mapo-zan ta ayanin a mapo-zan kid sangaw, a ya kadwan kiden nga mapo-zan ta ayanin a mapo-zan kid sangaw,” kunna tekid.

*Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem
(Mt 20:17-28; Lk 18:31-34)*

³² A ta nekabalin na en a magtugtugut kid na ange ta ili na Herusalem, a malalang ya mafulu duwa kiden te Hesus gafu ta maaggut imunnan tekid ta dalan, yaga medyo magtalaw hapa ya kadwan kiden tolai nga dumagdag tekid. A pinaabikan ni Hesus ya mafulu duwa kiden tentu petta bidan na tekid ya makkwa sangaw tentu.

³³ “Dagangan muy ya ibar ku tekamuy, te magdulot kitanan ta ili na Herusalem, a yen sangaw ya panggafutan da ta Tolayin taga Langit, petta idarum dak ta padi kiden ikid na mangit-uldu kiden ta lintigen, a sa ikayat da sangaw ta masiyak.

³⁴ A am negawat dak na ta Hentil kiden nga mangibbal tekitam a amāmatan dak hapa, yaga paligatan dak kapye dak sangaw pagappan ta krus. Ammi matolayak hala sangaw ta mekatallu na araw,” kunna.

³⁵ A pake himebing tentu ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni Zibadeyu, a

“Mistro, itta haen ya adangan mi teko,” kunda.

³⁶ “A anu hud ya ikayat muy?” kunna hapa.

³⁷ “A te ikayat mi ta makipagtogkok kami sangaw ta hebing mu am makatogkok kan sangaw ta pagariyam ta lutakin,” kunda.

³⁸ “Ahu, awemuy de amu ya zigat na adangan muy. Makkwa muy hud sangaw ya magattam ta kagitta na neatad na Namaratu teyak ta zigat kin?” kunna.

³⁹ “A on ay, makkwa mi,” kunda hapa.

⁴⁰ “A kakurugan ta paruban muy sangaw ya kagitta na zigat kin, ammi maski kunna ten a bakkan hala ta iyak ya magpili ta magyan ta hebing ku, te i Damakewan ya makkamu magpili,” kunna tekid.

⁴¹ A ta pakadangag na kadwan kiden ta inadang na duwa kiden te Hesus a nalussaw kid hapa tekid,

⁴² ammi sa pinaabikan na kid ni Hesus a tin-abarangan na kid.

“Amu muy ya gagangay na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan da kiden ta kuman na tagabu da,

⁴³ ammi awemuy mina makigitta ta isina kid, te ya mayat madayawan tekamuy a maguray mina makitagabu ta kahulun na kiden.

⁴⁴ A ya mayat metun ta mayor na ngamin a maguray hapa makitagabu tekid.

⁴⁵ Te maski ya Tolayin taga Langit a bakkan ta yen ya umeyan ku ta isin petta makitagabu ya tolai kiden teyak, awa iyak ya magserbi tekid, a isagapil ku hapa ya angkat ku tekid petta masaka na kid,” kunna tekid.

*Ya Pagpamappya Ni Hesus Te Bartimeyo
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

⁴⁶ A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a dumadagdag hapa tekid ya pake addu na tolai. A itta hapa ya nagdaram nga imatuttud ta pingit na kalsada en; Bartimeyo ya ngagan na nga anak ni Timeyo.

⁴⁷ A ta pakadangag na ta magtalib na i Hesus taga Nasaret a nagayayag na,

“Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu,” pakakin.

⁴⁸ Ammi nehuya na kadwan kiden tolai petta awena magsitang, ammi nepasikan na para ya iayag na,

“Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu,” kunna.

⁴⁹ A nagtayuk hapa i Hesus a

“Baran muy, petta ange hala sin,” kunna.
A binaran da.

“Awem la magburung, a imivwat kan, te paayagan na ka,” kunda tentu.

⁵⁰ A alistu timollok nangiwasa ta salnuk na en, a umange te Hesus.

⁵¹ “A anu hapa ya pakkwam teyak?” kun ni Hesus tentu.

“Ay Afu, ipaitak ya awekin pakaita,” kunna hapa.

⁵² A ya uhohug ni Hesus tentu a

“Magdulot kan la ta eyam, te nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu teyak,” kunna, a yen hapa ya nepakaita na, a dumagdag na hapa teg Hesus ta dalan.

11

Ya Pagpaari Mina Na Tolay Kiden Te Hesus (Mt 21:1-11; Lk 19:29-44; Jn 12:12-19)

¹ A tekiden nakaabikan ta ili na Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat na babali kiden ta Beffage ikid na Betanya ta Bagetay na Olibo, te pinaunna ni Hesus ya duwa na ituldu na kiden.

² “Magdulot kanan ta babali kidewan, a am nakasarok kanan a maita muy sangaw ten ya urbun na kabayu nga megalut, ammi awena para la natakayan. A ubadan muy hapa, te idatang muy hapa sin.

³ A am itta sangaw ya mangpohut ta pangubad muy a **‘Pa masapul na bit la i Afu, te petoli na hala sangaw ta ayanin,’** kummuy.”

⁴ Umange kid mantu, a naita da hala ya kabayu en negalut ta irwangan na bali ta pingit na kalsada. A tekiden nangubad tentu a

⁵ “Annun muy hud ubadan ya urbunina?”
kunna hapa na imatayuk kiden ten.

⁶ A nebar da hapa ya uhohug ni Hesus tekid, a nepalubus da hala.

⁷ A ta nepangidatang da tentu a nehuklad da ya gagamit da ta urbunen, a nagtakay na hapa i Hesus.

⁸ A tentu en nagtakay a imunnan hapa ya addu na tolay, a nehuklad da ya ulolat da kiden ta angen na en ta pangdayaw da tentu. A nangalap hapa ya kadwan ta kuman na don na anaw, a nehuklad da hapa ta angen na en.

⁹ A ya tolay kiden nga imunnan tentu ikid na itta kiden ta gafan na a nagayayag kid na,

“Madaydayaw ya Namaratu ewan. Bendisyonam, Afu, ya umange in sin nga pinakabarim.

¹⁰ “Bendisyonam, Afu, ya umange in nga magtogkok ta iturayan ni minakakayen Dabid.

“Madaydayaw ya Namaratu nga kata-nangan na Dyos,” kunda ta pagayayag da.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu Ikid Na Pangihuya Na Ta Maglaku Kiden
(Mt 21:18-22)

¹¹ A ta datang ni Hesus ta ili na Herusalem a simarok hapa ta Simbaan na Namaratu. A tentun nabalín nangita ta ngamin ten a imuhet ha, a umange ta Betanya te furab na, a nehulun hapa ya ituldu na kiden.

¹² A ta lalakwat tekiden ha nagtoli ta ili na Herusalem a nabisinan i Hesus ta dalan.

¹³ A tentu en nakaita ta kayu na higos ta sang adayu, a umange nagpusit ta mayan na en, te itta mina ya negindan ta don na kiden. Ammi awan haman ta mayan na, a awan para la ya kaarawan na mayor na pagmayan na.

¹⁴ A gafu ta kumanen a “**Maski awem na sangaw magmayan,**” kunna ta kayu en, a nedangan na hapa na ituldu na kiden.

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48)

¹⁵ A ta datang da ta ili na Herusalem a simarok kid ha ta simbaanen a pinegafwanan ni Hesus pinohet ya naglaku kiden ikid na gumatang kiden, yaga pinagsikig na hapa ya lamesa na nagtali kiden ta pirak, ikid na pagtuttudan na naglaku kiden ta kalapati.

¹⁶ A am itta mina ya mangigadak ta agtun na ta bagaw na simbaanen a nehangat na hapa.

¹⁷ A pake nehuya na kid,

“Anu awemuy haman manonot ya uhohug na Namaratu ta suraten, te

‘Gagangay ta balikin yan ya pakimallakan mina na ngamin tolai,’ kunna haman,

ammi pinagbalin muy garay ta pagkakampatan na magdarogas ikid na magswitik,” kunna tekid.

¹⁸⁻¹⁹ A sangaw ta marimat a nagtugut ha ikid na ituldu na kiden. Ammi ta nepakadamag na padi kiden ikid na mangituldu kiden ta iningwa ni Hesus ta simbaanen a nagbabidan da am had kunna mina na pangpapasi da tentu, te nagburing kid tentu gafu ta pangdayaw na tolai kiden ta ituldu na en tekid.

²⁰ A ta lalakwat ta pagtalib nig Hesus ta kayu en

nga negaged na a nakatang na ya kayu en addet ta ramut na kiden,

²¹ a nanonot ni Pedru ya nebar ni Hesus ta kayu en,

“Itam yan, Afu, nakatang kad na ya kayu in nga negaged mu ta karabi,” kunna.

²² A ya uhohug ni Hesus tekid a

“Yen ta pake itug muy mina ya pangikatalak muy ta Namaratu,

²³ te kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta am ikatalak muy ya panguffun na tekamuy a mabalin ta ibar muy sangaw ta bagetayin ‘**Umalit kan te maglattu kan ta bebay,**’ a Namaratu mantu ya makkamu petta makkwa hala ya nebar muy, am kakurugan ta awemuy pagduwaduwan ya nonot muy.

²⁴ “A yen ta ibar ku tekamuy ta maski am anu ya adangan muy ta pakimallak muy a ikatalak muy la ta neatad nan, a kwa muy hala sangaw.

²⁵ Ammi am kada makimallak kam a mappya ta pakoman muy ya nakaliwat tekamuy, petta pakoman na kam hapa na Dama muyewan Namaratu.

²⁶ Ammi am awemuy pakoman ya nakaliwat tekamuy a awena kam hapa pakoman na Dama muyewan,” kunna.

*Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)*

²⁷ A sangaw ta mittan a nagtoli kid ha ta ili na Herusalem a simarok kid ha ta simbaanen. A ta pagpatoyan ni Hesus ta umag na simbaanen a umange hapa tentu ya padi kiden ikid na kadwan

kiden pinakadakal na tolay kiden, a pinohutan da ya gafu na tinarabaku na.

²⁸ “Inya hud ya nangatad ta turay mu petta maguray ka la ta ngamin tinarabakum ta isin?” kunda.

²⁹ “A itta hapa ya pohut ku tekamuy,” kunna hapa, “te am matabbag muy ya pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya gafu na turay ku ta tarabaku kin.

³⁰ A ya pohut kin tekamuy a inya hud ya nangatad ta turay ni mina Hwanen petta mangzigut ta tolay? Ibar muy teyak am Namaratu, ono tolay ya nangatad ta turay na?” kunna tekid.

³¹ A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud na en tekid a dana nagbabidan da bit ta melemad am anu mina ya tabbag da tentu;

“Am ibar tam ta Namaratu ya nangatad tentu a **‘Anu kawagan na mantu ta awemuy kinurug,’** kunna sangaw tekitam.

³² Ammi am **‘Tolay la ya nangatad,’** kuntam a ikatupag na kitam sangaw na tolay kiden, te ipasikkal da haman ta Namaratu ya nangidob tentu,” kunda.

³³ A ya tabbag da mantu te Hesus a

“Awemi haman amu,” kunda.

“A am awemuy mantu matabbag ya pohut ken tekamuy a awek hapa ibar tekamuy am had sin ya gafu na turay kin ta tarabaku kin,” kunna hapa tekid.

12

*Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)*

¹ A nedulot na ya pagbida na tekid ta keangarian:

“Itta ya takday tolay nga nagmula ta addu na unas, a inaladan na hapa ya kaunasan na en. A sangaw namadday hapa ta agdapilan ikid na ba-bali para magtaron kiden. A sangaw nepaābāng na ya kaunasan na en, te umange bit ta takwan na lugar.

² A ta kaarawan na pagapit da a dinob na ya tagabu na en ta nangabang kiden petta alapan na mina ya abang na en.

³ Ammi ginafut da, a pinalpaluk da kapye da pinatugut, a awan ta inalap na.

⁴ A sangaw dinob na ha ya takday para tagabu na, a binigadan da ya ulu na yaga inamāmat da.

⁵ A sangaw dinob na ha ya takday para, a pinapasi da. A addu para ya dinob na tekid, ammi tinapangan da ya kadwan, a pinapasi da ya kadwan.

⁶ Itta para ya takday doban na ammi anak na en nga pake iddukan na, a yen ya kapozyanan na dinob na tekid, te nonotan na ta **‘Mamat kid sangaw ta anak kin,’** kunna.

⁷ Ammi ta nepakaita na nangabang kiden ta anak na en a nagbabidan da ya pangpapasi da tentu.

‘Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na makāunasen, a mappya mantu ta papasin tam hapa ya anak na in petta awan sangaw ta mangalap ta lutak na in, a kwa tanan sangaw,’ kunda.

⁸ A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi,” kunna tekid.

⁹ A ya nebar ni Hesus ta kinabida na kiden a
 “A anu sangaw ya uray na makāunasen ta
 nangabang kiden, awa enna kid mantu papasin,
 a ipaabang na sangaw ya kaunasan na ta kad-
 wan.

¹⁰ A yen ta nonotan muy mina ya uhohug na
 aglavunen ta surat na en, te nebar na ta

**‘Newarad na magbali kiden ya arigi
 en nga nepapatayuk na Namaratu tekid,
 ammi netoli hala, a nagbalin ta kasikanan
 na arigi ta ngamin bali,**

¹¹ **te Namaratu ya makkamu tentu, a
 dayawan tam hapa ya kalalaki na,’** kunna.”

¹² A gafu ta uhohug ni Hesus tekid a ginafut
 da mina petta idarum da, te naawatan da ta ikid
 hapa la ya pagbalinan na ta kuman na nangabang
 kiden ta keangarigan na en, ammi gafu ta talaw da
 hapa ta tolay kiden a binaybay-an da la.

*Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus
 (Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)*

¹³ A ta nekabalin da ten a nangidob ya Hudyo
 kiden ta kadwan kiden Pariseyu ikid na kahulun
 ni Herud, petta paruban da mina i Hesus talo am
 masikwatan da mina ta uhohug na, petta itta mina
 ya pangidaruman da tentu.

¹⁴ A ya uhohug da tentu a

“Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu mi ta
 matunung ka na tolay, a matunung hapa ya
 ngamin ituldum ta patarabaku na Namaratu
 tekitam, te awem la burungan am anu ya uray
 na tolay, ikid na awan ta idadumam.

“A dangangan mi haen teko am ipalubus na
 lintig ni Moses ya pagpaga tam ta bwis ta ari

na taga Roma kiden, petta amu mi am magpaga kami mina ono awan?” kunda.

¹⁵ Ammi dana narikna ni Hesus ta yen ya pangayayyaw da mina tentu, a ya tabbag na tekid a “Annun dak hud paruban? Itan ku bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,” kunna.

¹⁶ A ta nepangigawat dan ta piraken a “A inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?” kunna tekid.

“A sinang mukat na Ari en,” kunda hapa.

¹⁷ “A iatad muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug muy tentu, a iatad muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy tentu,” kunna tekid.

A nepagpaka-lat da hapa ya tabbag na en.

*Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-38)*

¹⁸ A ta nekabalin na Pariseyu kiden a umange hapa tentu ya Saduseyu kiden. A itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden.

¹⁹ “Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses,” kunda, “te ya kinan na a am masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na a mappya kan ta kabagis na en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta kan sangaw ya anak da nga lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en.

²⁰ A ta idi ta lugar mi a itta ya pitu na lalaki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi nasi hala ta aweda para la paganak.

²¹ A gafu ta netuldu ni mina Mosesen a ya kabagis na en ya nangatawa ta nabalu en, ammi

nasi hala yen ta awena para la paganak na babbayen. A kumanen hapa ta mekatallu en.

²² A sa nagpasi ya pitu kiden ta aweda para la paganak. A kabalanan na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya babbayen.

²³ A am kakurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na babbayen, te ikid ngamin ya nangatawa tentu?" kunda te Hesus.

²⁴ A ya tabbag ni Hesus tekid a

“Kuga magamamangaw kanan te awemuy maawatan ya ikayat na uhohugan na surat kiden, yaga awemuy hapa amu ya pakapangwa na Namaratu.

²⁵ Te am matolay sangaw ya nagpasi kiden a megitta kid sangaw ta anghel kiden ta langit, yen ta awedan sangaw mangatawa.

²⁶ A am awemuy kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a had kunna mantu na pangawatan muy ta uhohug na Namaratu te Moses ta agyan ta kalakayu en gumatgang, te ya nebar na tentu a

‘Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,’ kunna.

²⁷ Gagangay mantu ta matolay la yana kid, te bakkan haman ta nasi ya magdayaw ta Dyos, te ya matolay ya magdayaw tentu. A yen ta killu ya nonot muy,” kunna tekid.

*Ya Fun Na Ngamin Kiden Lintig Na Namaratu
(Mt 22:34-40)*

²⁸ A ta pagintabtabbag da para la ni Hesus ikid na Saduseyu kiden, a neddatangan na kid na takday mangituldu. A gafu ta mappya ya tabbag ni

Hesus ta Saduseyu kiden a itta hapa ya pinohutan na tentu.

“Mistro, ta kuman na ituldum a had sin hud ya fun na ngamin kiden lintig na Namaratu?” kunna.

²⁹ A ya neuhohug mantu ni Hesus tentu a

“Ya fun na ngamin lintig na a intu yan:

‘Dagangan muy, ikamuy nga Istralita, Intu la dafu muy ya Namaratu ewan, a awan ta takwan.

³⁰ **A mappya mantu ta iddukan muy ta ngamin nonot muy ikid na ngamin kasikanaan na bari muy.’** kunna.

Yen ya kadakalan na fun na ngamin lintig na Namaratu.

³¹ A ya mekaduwa na fun, a intu yan:

‘Iddukam ya kagittam tolai ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,’ kunna.

A ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin kiden lintig na Namaratu,” kunna.

³² “Kustu hapa ya tabbag mina, Mistro,” kunna hapa na takdayen, “te kakurugan ta tatakday la ya Dyos, a awan ta takwan,

³³ a am iddukan tam ta ngamin nonot tam ikid na kasikanaan na bari tam, ikid na iddukan tam ya sakā tolai tam ta kuman na pangidduk tam ta bari tam a pake mapmappya yen ammi ta ngamin kiden iatang tam,” kunna.

³⁴ A ya uhohug hapa ni Hesus tentu gafu ta mappya ya inuhohug na a

“Kakurugan ta assang na la ya awena pakatolay teko na Namaratu,” kun ni Hesus tentu.

A yen hapa ya abat na pagpohut da tentu, te

mamat kid na.

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ A ta pangituldu para la ni Hesus ta umag na simbaanen a itta hapa ya pinohutan na ta tolay kiden.

“Ya kuman na ituldu na mangituldu kiden a ibar da ta simsimi ni mina Dabid ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. A kakurugan hapa ya ibar da, ammi had kukunna simsimi na?”

³⁶ Te ya nesurat ni Dabid nga nepaita na Kahalwa na Namaratu tentu a

**‘Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken, te
“E ka sin magtogkok ta kanawan kin,
te ikita ya mangabak ta katapil
mu kiden, petta iko sangaw ya
makkamu ta ngamin,” kunna.’**

³⁷ “A am ‘**Dafu ken,**’ kun ni mina Dabid ta pagtogkokan na Namaratu a had kukunna mantu magbalin ta simsimi na para?” kun ni Hesus tekid.

A matalakan ya tolay kiden mangdangag ta ituldu na.

³⁸ A ya kadwan kiden para netuldu na tekid a

“Itan muy ta awemuy parigan ya mangituldu kiden, te ikayat da itugtugut ya barawasi na pangituldu da petta dayawan na kid na tolay.

³⁹ A am itta ya pabuya ikid na gimung a pilin da para ya pake kaispotan na agtuttudan petta malogon kid maita. Ammi magimmamappya kid la,

⁴⁰ te ikid hala ya mangsistema ta babay kiden nabalu ta panguffun da tekid, petta magubat da ya

bali da. A am itta kid ta paggagimungan a maki-mallak kid ta mabayag petta pahig na kadwan kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi pake dak-dakal sangaw ya pama-gang na Namaratu tekid ammi ta kadwan,” kunna.

*Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak
(Lk 21:1-4)*

⁴¹ A sangaw umange nagtuttud i Hesus ta batug na agila-nugan na tolay kiden ta pirak ta umag na simbaanen, a itan na la ya ange kiden mangila-nug ta pirak da. Umange hapa ya addu na nabang, a dakal hapa ya nela-nug da.

⁴² A umange hapa ya takday babbay nga napanglaw, a intu la nela-nug na ya duduwa la na sinsilyu, kustu ta lugar na binting.

⁴³ A binaran ni Hesus ya ituldu na kiden petta madangag da ya ibar na gafu ta babbayen.

“Itan muy ya babbay ewan, kakurugan ta addu ya nela-nug na ammi ta pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug na kadwan kiden,

⁴⁴te intu neatad da ya sobra na pagba-nangan da, ammi tentu a neatad na ya magserbi mina tentu gafu ta kapanglaw na, te sa neatad na ya ngamin katolayan na,” kunna tekid.

13

*Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mt 24:1-14; Lk 21:5-19)*

¹ A ta neuhet nig Hesus ta simbaanen a mak-ibidan kid na takday ituldu na, a

“Itam, Mistro, ya batu kiden nga nepadday da ta simbaanin, awa ispot kid kontodu ngamin bali in,” kun na ituldu na en tentu, te dappug kid na batu nga nataga, a nasalsalnuuk kid abat ta utun. A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

² “Pake dayawan muy ya kapadday na ta ayanin simbaanin, ammi ya ibar ku tekamuy a sa marabba sangaw ya ngamin bali in yan abat ta awan pulus ta mesalnuuk ta maski takday la na batu,” kunna.

³ A tentu en imatuttud ta utun na bagetay na Olibo ta batug na simbaanen a umange tentu ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid ni Hwan, ikid ni Andres, te itta ya pohutan da tentu gafu ta binida na ta simbaanen.

⁴ “Afu, damagan mi haen am kanu sangaw na araw ya nebar men nga kaperdi na simbaanen. A awan hud ta imunnan petta pakaitan mi ta tanagay na ya datang na?” kunda tentu.

⁵ A ya tabbag na en tekid a

“Pake itan muy ta awemuy sangaw maayayyaw,” kunna,

⁶ “te addu sangaw ya ange nga magingagan ta ngagan kin, te **Iyak ya Kristu nga Mangikerutan tekamuy,**’ kunda sangaw, a addu sangaw ya mapadagdag da ta pangayayyaw da tekid.

⁷ A am itta sangaw ya madamag muy ta gubat ta agyan muy ikid na gubat ta adayu a awemuy la malalang ta isin kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan.

⁸ Te pagka-ma makigubat ya takday gubyernu ta takwan, a pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan kiden tribu, yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat, a dumatang hapa sangaw ya addu na agbabisin ikid na lunig ta magdaduma na lugar. Ammi ye-yen kid na zigat ya pamegafwanan la na kadakalan na pagzigātān.

⁹ “A pake imugudan muy sangaw, te gafutan da kam sangaw petta idarum da kam ta mangpa-gang tekamuy gafu ta pangurug muy teyak, a palpalukan da kam sangaw ta atubang na tolay kiden ta kapilya, a mepaatubang kam hapa sangaw ta gubernador da kiden ikid na ari da kiden, petta ipasikkal muy tekid ya gafu na tarabaku muy.

¹⁰ Te mappya ta mepadangag ya damag na pangikerutan na Namaratu ta ngamin tolay ta ngamin kiden lugar ta paglelehutin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan.

¹¹ A am idarum da kam sangaw a awemuy la burungan ya uhohugan muy, te am ittan sangaw ya kustu na paguhohug muy a yen na sangaw ya datang na uhohugan muy, te bakkan ta ikamuy ya maguhohug, te ya Kahalwa na Namaratu sangaw ya makisagapil tekamuy.

¹² “A am itta sangaw ya mangurug ta ipadangag muy a mazigatan hapa sangaw ya kadwan, te papapasi na kid na kabagis da. A papapasi na kadwan ya anak da kiden nga mangurug, a papapasi na kadwan para ya dadagkal da kiden.

¹³ A ikatupag na kam sangaw na tolay kiden ta ngamin kiden lugar gafu ta pangurug muy teyak. Ammi ya ngamin kiden maketurad abat ta

pagaddetan na pagzigātān da a yen kid sangaw ya mekerutan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ “A am maita muy hapa sangaw ta ipatayuk dan ya pake dulayen nga ikatupag na Namaratu ta umag na simbaanen, (te yen ya nesurat ni mina Danyelen), a yen mina ya pagbakwit na itta kiden ta Hudeya petta umahat kid mina ta bagetay kiden.

¹⁵ A ya itta en ta bagaw na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali.

¹⁶ A ya magtarabaku ta uma awena mina tolin ya barawasi na en nga netabnak na ta lutak.

¹⁷ Ammi kakallak sangaw ya matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw, te matalantan kid sangaw gafu ta pagdammatan da.

¹⁸ A mappya mantu ta dana makimallak kam ta bakkan ta agirid ya datang na dulayen, talo am mazigatan kam ta pagbakwit muy.

¹⁹ Te am dumatang sangaw ye-yen na araw a yen sangaw ya ketta na dakal na pagzigātān nga pake dakdakal ammi ta ngamin kiden pagzigātān abat ta nekapadday na lutak abat ta ayanin. A am nagpasan a awan na ha sangaw ta kumanen maski am kanu.

²⁰ A am mabayag mina ya araw na pagzigātānen a awan mina ta makalillik ta zigaten, ammi paāssangan sangaw na Namaratu ya kabayag na petta mekerutan ya tolai na kiden nga pinili na.

²¹ “A am madangag muy sangaw ya **‘O itan muy, itta in ya Kristu nga mangikerutan**

tekitam, kumin, ono am **‘Yo, itta tewan,’** kunna, a awemuy malat kurugan,

²² te itta hala sangaw ya matulad na mangikerutan ikid na matulad na aglavun. A am itta kid na a mangwa kid hapa ta dakal na pakaitan ikid na pagpaka-latan na tolay kiden, te pangayayyaw da tekid talo am itta hapa ya mapadagdag da ta maski tolay kiden na Namaratu.

²³ A mappya ta awemuy sangaw kaliwatan yan, te dana nebar kun haman tekamuy,” kunna.

*Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mt 24:29-35; Lk 21:25-33)*

²⁴ “A am nabalin na sangaw ye-yen na pagzigātān a mavit hapa ya pagsugiram na bilag ikid na hulan,

²⁵ yaga makutukutet hapa sangaw ya bitwan kiden ta langit, a magkāhunnak kid.

²⁶ A yen sangaw ya pakaita na ngamin tolay ta lattog na Tolayin taga Langit, te dumagut sangaw nga imatogkok ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu ya ngamin kasikanaan ikid na kalalakin na Namaratu ewan.

²⁷ A doban na hapa sangaw ya anghel na kiden petta uknudan da ya ngamin tolay na kiden nga mangurug tentu ta ngamin paglelehtin.

²⁸ “A intu mina pagnonotan muy ya keangarian na taggaten, te am lumattog na ya lappaw na kiden a yen ya pakaitan ta darun na.

²⁹ A kumanen hapa sangaw am dumatang na ya ngamin kiden nabidak tekamuy ta ayanin, te yen sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya pagtolik.

³⁰ A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta matolay para la ya kadwan kiden tekamuy am mamegafun ya ngamin nabidak tekamuy ta ayanin.

³¹ Te gagangay ta imawan sangaw ya ngamin langitewan ikid na lutakin, ammi awena mauli na ngamin inuhohug ku tekamuy.

³² “Ammi am kanu sangaw na araw ikid na oras ya pagtolik ta lutakin a awan ta makkamu, maski ta anghel kiden, a maski teyak, te intu la makkamu i Damakewan.

³³ Mappya mantu ta imugudan muy petta dana nakaparan kanan, te awemuy amu am kanu sangaw ya araw na.

³⁴ Nonotan muy ya keangarigan na nagpataron ta bali na en ta tagabu na kiden, te umange magpasyar ta adayu na lugar, a dana nebar na ya ngamin tarabaku da, yaga nebar na hapa ta imugudan ya maggwardya en ta irwan-gan, a sangaw nagtugut.

³⁵ A mappya mantu ta imugudan muy, te awemuy amu am kanu sangaw ya datang na makābali en, te mabalin ta furab, ono tangngan na hiklam, ono magkarawan, ono lalakwat.

³⁶ A imugudan muy talo am datangan ta kam masidug.

³⁷ A ya ngamin nabidak tekamuy ta ayanin a ibar ku hapa ta ngamin tolai, imugudan muy,” kunna.

14

*Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mt 26:1-5,14-16; Lk 22:1-6)*

¹ A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta ituldu na kiden a itta para la ya dwangagaw abat ta pyesta na Simana na Hudyo kiden am mangan kid ta pan nga awan bumlad. A nagmamiting hapa ya padi kiden ikid na mangituldu kiden, te pagbabidan da am had kunna mina na panggafut da te Hesus ta awena pakkamu na tolay kiden, pettam papasin da.

² “Ammi awetam mina gafutan ta ketta na pyesta en, talo am magtatapil ya tolay kiden,” kunda.

³ A sangaw umange ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta iten Betanya ta bali ni Simonen nga nagkangaw ta idi. A tekid para la nagkakan a itta hapa ya babbay nga himebing te Hesus, a ibbalan na hapa ya botelya na bangog nga pake mangina am melaku, a tinappok na ya hul na en kapye na neburud ya mayan na en ta ulu ni Hesus.

⁴ Ammi nagporay ya kadwan kiden ta bab-bayen, a nehuya da.

“Anu haman ta isayang mu ya bangogen?”

⁵ Pade awa mangina mina am melaku, petta meatad mina ya paga na ta pobre kiden,” kunda.

⁶ Ammi nehuya na kid hapa ni Hesus;

“Bay-an muy, annun muy hud ihuya ya bab-bayin? awa mappya haman ya iningwa na teyak.

⁷ Sigida itta haman tekamuy ya pobre kiden, petta mauffunan muy kid am ikayat muy, ammi teyak a awek sangaw sigida tekamuy.

⁸ A iningwa na babbayin ya mabalin na te linuggudan na ya barikin ta bangogin, petta dana meparan ta ketanam na.

⁹ A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski am had sin na lugar ya pakepadangagan na damag ku ta ngamin paglelehtin a megindan hapa mebida ya iningwa na babbayin yan, te panadamdaman da sangaw tentu,” kunna.

¹⁰ A ta nekabalin na kumanen a nagtugut i Hudas Iskaryote nga takday ituldu ni Hesus, te umange nakitulag ta padi kiden, petta italaba na i Hesus tekid.

¹¹ A natalakan kid hapa ta bida na tekid, a nekari da tentu ya pirak. A yen hapa ya pamegafu ni Hudas nga magapag ta mappya na araw ta pangitalaba na te Hesus.

*Ya Mangitalaba Te Hesus
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-18)*

¹² A ta napolu en araw ta pyesta na Simana na Hudyo kiden a mangan kid la ta panen nga awan bumlad, ikid na mangiatang kid ta kalneru, te panadamdaman da ta araw na nepangililik na Namaratu ta gingginafu da kiden. A umange hapa ya ituldu kiden ni Hesus tentu, te pohutan da am had sin na lugar ya pangiparanan da mina ta pamurab da ta Simana.

¹³ A dinob na ya duwa la tekid,

“E kam ta ili, te masimmu muy sangaw ya magtattun ta tākālamba na danum, a dagdagan muy la.

¹⁴ A sangaw am nakasarok kanan ta bali a ibar muy ta makābali en, ‘**Dinob na kami ni Mistro, te itan mi kan ya lugar na panganan mi ta pamurab mi ta Simana in ta bali min,**’ kummuy,

¹⁵ a ituldu na sangaw ya dakal na silid ta utun, a yen sangaw ya pangiparanan muy ta pamurab tam,” kun ni Hesus tekid.

¹⁶ A umange kid a naita da hala ya bali en nga nebar ni Hesus tekid, a nebaran da ya pamurab da ta Simana.

(Mt 26:20-25; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)

¹⁷ A ta furab a dumatang ig Hesus ikid na mafulu duwa kiden ituldu na ta bali en.

¹⁸ A tekid para la nagkakan a naguhohug i Hesus tekid.

“Kakurugan ta takday tekamuy ya mangitalaba sangaw teyak,” kunna tekid.

¹⁹ A nagdamdam kid na hapa ta nebar na en, a ya tagtakday kid hapa ya nagpohut tentu;

“Iyak hud ya kinamen, Afu?” kunda.

²⁰ “Intu sangaw mangitalaba teyak ya itta sin nga makipagkammam teyak ta pingganin,” kunna hapa tekid.

²¹ “A gagangay ta masi sangaw ya Tolayin taga Langit ta kuman na nesurat na aglavunen, ammi maski kunna ten a kakallak hala sangaw ya mangitalaba teyak, te nagasgasat mina ta awena neanak,” kunna ha tekid.

Ya Kapozyanan Na Pamurab Nig Hesus

(Mt 26:26-30; Lk 22:19-24)

²² A tekid para la nagkakan a nangalap i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye na hapa ginadgadwa, a sangaw nesaned na ta ituldu na kiden.

“Yeh, kanan muy yan te yeyan ya megitta ta barikin,” kunna.

²³ A sangaw inalap na hapa ya basu na binarayan-gen kapye na ha nepakimallak, a

²⁴ “Yeyan hapa ya megitta ta dagak nga mangi-pasikkal ta pakitulagan na Namaratu, te mapagarut sangaw ya dagakin petta mapakoma ya liwat na addu na tolay.

²⁵ Ammi ibar ku hapa tekamuy ta awek sangaw makipaginum tekamuy ta kumanin abat ta panginum tam sangaw ta bagu na inuman ta pangayayat tam ta pagariyan ni Damakewan,” kunna. A negawat na hapa tekid, a sa uminum kid hapa.

²⁶ A ta nekabalin da uminum a nagkakansyon kid, kapye da umange ta Bagetay na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwigak Da Tentu

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34)

²⁷ A ya uhohug ni Hesus tekiden nagtugtugut ta dalan a

“Amuk ta pakigungayān dak sangaw, te yen ya nesurat na aglavunen;

‘Papapasi sangaw na Namaratu ya mag-taron a makutkutet sangaw ya kalneru kiden,’ kunna ta surat na en.

²⁸ Ammi am matolayak hala sangaw a mapapolu yak sangaw ammi tekamuy nga ange ta iten Galileya,” kunna.

²⁹ “O maski pakigungayān na ka na kadwan, Afu, aweta ka sangaw pakigungayān,” kunna hapa ni Pedru tentu. Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a.

³⁰ “Maski ilemad nak hala sangaw ta mamillu ta hiklamin yan ta awena para la pagtarek-

nay na manuk ta kapidwa na pagtareknay na,”
kunna.

31 Ammi pake nepapilit na ha ni Pedru,

“Ay awan, Afu, maski ikabat dak sangaw teko
papasin a aweta ka sangaw ilemad,” kunna ha.
A kumanen hapa ya nebar na kadwan kiden it-
uldu na.

*Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)*

32 A ta datang da ta bagetayen a nagdulot kid ta
lugaren nga nanggagan ta Getsimani, a ya uhohug
ni Hesus tekid a

“Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo tewan
makimallak,” kunna.

33 Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid ni Santi-
ago ikid ni Hwan. A sangaw nepagka-ma na hapa
ya pagdamdam na, a pake nagburung na.

34 “Kuga ipasik de ya sikan na damdam kin.
Magyan kam la sin, a imugudan muy,” kunna
tekid.

35 A sang imadayu tekid kapye na nagtakab ta lu-
tak, a nepakimallak na ta pagpasan na Namaratu
ya zigat na pasi na am mabalin mina.

36 “Amang, amuk ta mabalin ya ngamin teko,
a azim haen ya zigatin yan. Ammi maski kunku
a bakkan mina ta yen ya magdulot, te mappya ta
ikayat men ya idulot ku,” kunna ta pakimallak
na.

37 A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug kid na, te
hiklam, a

“Anu masidug kan, Simon, awem hud maat-
taman ya awan masidug ta maski takday la na
oras?

³⁸ Awemuy la masidug, te makimallak kam mina petta awemuy mina maayayyaw, te maski am malogon ya nonot muy a makafuy ya bari muy,” kunna.

³⁹ A umange ha nakimallak ta kuman na intu en.

⁴⁰ A sangaw nagtoli ha ta ituldu na kiden, a masidug kid ha, te awena makaladdang na mata da. A mamat kid hapa magsitang.

⁴¹ A ta mekatallu na neange na tekid a

“Aranan, awan bale am masidug kam la ta bannag muy, te ittan ya ange na mangitalaba ta Tolayin taga Langit petta igawat na ta awan kiden mangurug ta Namaratu.

⁴² Imivwat kanan, te entanan, te ittan ya mangitalaba teyak,” kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus

(Mt 26:36-56; Lk 22:47-53; Jn 18:1-11)

⁴³ A ta pagbida para la ni Hesus tekid a dumatang na i Hudasen, a nehulun hapa tentu ya addu na tolai nga dinob na pinakadakal da kiden ikid na padi kiden, a nagibbal kid hapa ta kampilan ikid na paluk.

⁴⁴ A dana nebar na mangitalaba en ya pagsenyas na sangaw ta kahulun na kiden petta amu da ya gafutan da.

“Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafutan muy, te intu yen, a appiyan muy ya panggafut muy tentu,” kunna tekid.

⁴⁵ A nagdaretyo i Hudas te Hesus a

“Itta yak O, Afu,” kunna tentu, kapye na inamu.

⁴⁶ A yen hapa ya nepanggafut da tentu.

⁴⁷ Ammi ka-ma la sinukkut na takday kahulun ni Hesus ya kampilan na en, a kinattab na ya takday tekid ta bangbang na en a newasik na. Intu kinattab na ya tagabu na kadakalan na padi.

⁴⁸ A ya uhohug ni Hesus ta tolay kiden nanggafut tentu a

“Anu dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan?

⁴⁹ Kinanghahaw itta yak haman tekamuy ta simbaanen nga nangitultuldu, anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta kunna sin ya tarabaku muy petta magdulot ya nesurat na aglavun kiden,” kunna.

⁵⁰ A yen hapa ya nepangiwigak na ituldu na kiden tentu, a nagbabilag kid.

Ya Pangidarum Da Te Hesus

(Mt 26:57-68; Lk 22:54; Jn 18:12-14,19-25)

⁵¹ A ta nepangitugut da te Hesus a dumagdag hapa ya takday babagu nga nagsalnuk para la ta ulolat na en, a nepagka-ma da hapa ginafut,

⁵² ammi newasik na ya ulolat na en, a nakabilag nauhagan.

⁵³ A ya nanggafut kiden te Hesus a neange da ta bali na kadakalan na padi, te yen ya nagaam-mungan na padi kiden ikid na mangituldu kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden.

⁵⁴ Ammi te Pedru a dana tinultulit na kid hapa abat ta bagaw na bali en, a nakipagtuttud hapa ta maggwardya kiden, te maggukup hapa ta afuy da en.

⁵⁵ A ya padi kiden ikid na ngamin kiden nagkonsihal a apagan da ya mangipasikkal ta liwat ni

Hesus petta itta mina ya pangpapasin da tentu, ammi awan ta naapagan da,

⁵⁶ te maski am addu ya nagtayuk nga nagtulad tentu a nagimpagsil haman ya inuhohug da.

⁵⁷ A ta kapozyanan na a nagtayuk ya kadwan mangipasikkal ta tulad da, a ya uhohug da hapa a

⁵⁸ “Ya kuman na nadangag mi ta uhohug na inin a itta kan ya pakapangwa na nga mangkutkutet ta simbaanen nga pinadday na tolay, te takwan kan ya patayukan na ta lasud na talluhaw nga awena paddayan na tolay,” kunda.

⁵⁹ Ammi maski kunna ten a nagimpagsil hala ya inuhohug da.

⁶⁰ A nagtayuk hapa ya kadakalan na padi, kapye na hapa nagpohut te Hesus.

“Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu ya uhohugam ta ipaliwat na inin kid teko?” kunna.

⁶¹ Ammi awena la nagasitang ni Hesusen. A nagsitang ha ya padi en,

“Ibar mu mantu am iko ya Ari en nga Anak na Namaratu ewan,” kunna.

A ya tabbag hapa ni Hesus tentu

⁶² “A iyak ay, a ibar ku hapa tekamuy ta makipaita sangaw ya Tolayin taga Langit nga makipagtuttud ta agtuttudan na Seppakapangwa ta Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga imatogkok ta kulam kiden,” kunna.

⁶³ “**Agayaya!**” kun na hapa na kadakalan na padi ta pakadangag na ta uhohug ni Hesus, kapye na pinissang ya salnuk na pagpadi na gafu ta katupag

na en ta inuhohug ni Hesus.

“Dulay ya nauhohug na tolayin yan, te igitta na ya bari na ta Namaratu ewan.

⁶⁴ A masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na awa ikitanan hapa la ya nakadangag ta uhohug na. Anu mantu ya uray muy tentu?” kunna hapa ta kahulun na kiden.

A sa ikayat da ta mapapasi.

⁶⁵ A inuparan na hapa na kadwan kiden, otturu tinappanan da hapa ya mukat na kapye da sinilsiltuk.

“O, ibar mu am inya ya nagsiltuk teko, te malalaki ka haman maglavun,” kunda.

A sinilsiltuk da hapa na maggwardya kiden.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus

(Mt 26:69-75; Lk 22:55-62; Jn 18:15-18,25-27)

⁶⁶ A ta pagimbestigar da para la te Hesus a itta la i Pedru ta bagaw na bali en.

⁶⁷ A ta pagtalib na takday babbay nga tagabu na kadakalan na padi a naita na i Pedru nga maggukup ta afuyen, a naguhohug tentu;

“Maski iko hapa ya takday kahulun ni Hesusen nga taga Nasaret,” kunna tentu.

⁶⁸ “Amuk hud am anu ya ikayat mu uhohugan teyak,” kunna hapa, kapye na sang umadayu ta tagad ta sasarokanen.

⁶⁹ Ammi nalasin na hapa na takday ha na babbay, a netuldu na i Pedru ta katayukan na kiden.

“Yeyan hapa ya takday kahulun na,” kunna tekid.

⁷⁰ Ammi nelemad na ha. Awena para la nabayag a nepasikkal da ha na kadwan kiden nga imatayuk ta iten;

“Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na, te taga Galileya ka,” kunda tentu.

⁷¹ “Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug ku, awek malat amu ya tolayina,” kunna ha naglemad.

A nagtareknay ha ya manuk ta pidwa na,

⁷² a yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uhohug ni Hesus tentu, te **‘Mamillu ka mangilemad teyak ta awena para pagtareknay na manuk ta kapidwa na,’** kunna. A insigida nagtangit i Pedru en.

15

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Hesus (Mt 27:1-26; Lk 23:3-25; Jn 18:29-40)

¹ A tentun araw a nagkakampat para la ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden, a nagtatulagan da ta masi mina i Hesus. A sangaw ginalutan da kapye da neuhet, te enda nedarum ta atubang ni Pilato nga gubernador taga Roma.

² A ta nepagpatayuk dan tentu ta atubang na gubernadoren a nagpohut hapa i Pilato tentu;

“Anu, iko hud ya nebar da en nga ari na Hudyo kiden?” kunna te Hesus.

“Iko mina ya mangibar,” kunna hud la ni Hesus tentu.

³ A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden tentu ta gubernadoren, ammi awena pulus nagsitang ni Hesus.

4 “Awan hud ta tabbag mu, awem hud madangag ya ngamin ipasikkal da ta liwat mu?” kunna hapa ni Pilato tentu.

5 Ammi awena kad tumabbag ta maski takday la na uhohug, a pake nepagpaka-lat na gubernadoren.

6 A ya gagangay na gubernadoren ta idi am araw na mayor na pyesta na Hudyo kiden a pohetan na ya takday mabalud nga pinili na tolay kiden.

7 A ta nepangidarum da te Hesus a dana ittan ya nabalud kiden nga nakapapasi ta pakitapil da ta gubyernu na taga Roma kiden, a i Barabas ya ngagan na takday tekid.

8 A gafu ta nagaammung na ya tolay kiden a inadang da te Pilato ta pohetan na ya takday nabalud ta kuman na gagangay na en ta idi. A ya uhohug ni Pilato tekid a

9 “Ikayat muy mantu ta pohetan ku ya ari muy in Hesus?” kunna tekid,

10 te dana amu na ta nedarum na pinakadakal da kiden gafu ta katupag da tentu.

11 Ammi ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden a sinansanat da ya tolay kiden petta adangan da ya pangpohet na te Barabas.

12 A sangaw pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay kiden,

“A anu mantu ya uray muy ta kinan muyin nga ari na Hudyo kiden?” kunna.

13 A giaggayan kid na ta **“Pagappam ta kayu,”** pakakin kid.

14 “Te anu hud, anu hud ya liwat na?” kunna hapa.

Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan; “**Pagap-pam ta kayu, pagappam ta kayu,**” pakakin kid.
¹⁵ A gafu ta ikayat ni Pilato nga pagustun ya tolay kiden a pinohet na mantu i Barabas, a nepapaligat na i Hesus, kapye na negawat ta suddalu kiden petta pagappan da.

*Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus
 (Mt 27:27-31; Jn 19:2,3)*

¹⁶ A ta nepanggawat na suddalu kiden tentu a neange da bit ta umag na bali na gubernadoren, a sa pinagkalihung da tentu ya ngamin batalyon da.

¹⁷ A inazi da ya salnuk na en, kapye da nesalnuk tentu ya darag na ga-gamit nga kuman na salnuk na ari, a nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu na en.

¹⁸ A sangaw daydayawan da kampon ta
 “Thi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden,” kunda.

¹⁹ A pinalpaluk da hapa ya ulu na en ta biraw kapye da inuparan. A namalentud kid hapa ta atubang na en nga ape mangdayaw tentu.

²⁰ A tekid na nabalin a inazi da ya salnuk na en darag, kapye da ha netoli ya dana en salnuk na, a neuhet dan petta pagappan da.

*Ya Pagpaappa Da Te Hesus
 (Mt 27:32-44; Lk 23:32-43; Jn 19:17-24)*

²¹ A nesimmun da hapa ya takday tolay nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, a intu hala ya dama ni Alehandru ikid ni Rufo. A nagtalib mina, te bagu nagafu ta lawan a simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da nga pinagagtu ta pagappan ni Hesus.

²² A ta datang da ta nengagan da en Golgota (intu hala kettayan na Balontok),

²³ a pinenum da mina i Hesusen ta binarayang nga kinihun da ta apdu, ammi inawena.

²⁴ A ta nekabalin na nepagpaappa da tentu a nagbabinunutan da ya barawasi na kiden.

²⁵ Alas nwebe ta lalakwat ya nepagpaappa da tentu,

²⁶ a itta hapa ya nesurat da ta utun na ulu na en petta mebasa ya pangpapasin da tentu. **“Ye-yan ya Ari na Hudyo kiden,”** kun na surat da.

²⁷ Itta hapa ya duwa na tulisan nga pinagappa da ta dwaakub ni Hesus,

²⁸ petta magdulot ya dana nebar na aglavunen ta surat na en, te **“Isipat da sangaw ta dulay kiden na tolay,”** kunna.

²⁹ A kada itta ya nagtalib ta nagappan ni Hesus a nelutab da ya pangidadula da tentu.

“Agu ta itta ya pakapangwam nga mangkutuket ta simbaanen kapyem ha patayukan ta las-ud na talluhaw?

³⁰ Ikerutam mantu ya barim ta pakapangwamina, a dumagut kan ta krusina,” kunda.

³¹ Tumubbat hapa ya padi kiden ikid na mangit-uldu kiden;

“Intu kan ya nangikerutan ta kadwan tolay, ammi awena mekerutan ya bari na en,” kunda.

³² “Intu pon ya Mangikerutan nga Ari na Is-tralita kiden, a mappya mantu ta dumagut na ta krus, petta itta mina ya pangurugan tam tentu,” kunna hapa na kadwan.

A kumanen hapa ya pangidadula na tulisan kiden tentu nga pinagappa da ta dwaakub na en.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-61; Lk 23:44-56; Jn 19:28-42)

³³ A tentun pagtangnganan na araw a nagsugiram na ya ngamin na paglelehut da en ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras.

³⁴ A ta alas tres ta furab a nagayag i Hesus ta masikan, “**Ilay, Ilay, lama sabaktani,**” kunna ta agsitang na Hudyo kiden. A ya ikayat na uho-hugan na ayag na en a “**Dyos ku, Dyos ku, anu haman ta nagtalekudan nak,**” kunna.

³⁵ “Anu, ayagan na de i Eliyas?” kunna hapa na kadwan kiden nga nagbuya tentu.

³⁶ A nagbilag hapa ya takday tekid nga ange nangalap ta kuman na ga-gamit kapye na tinunan ta suka, a sangaw nesukil na ta ud na biraw te Hesus petta inuman na mina, a

“Itan tam bit la am enna sangaw ikerutan ni Eliyasen,” kunna.

³⁷ A tentu en ha nagayag ta masikan a yen hapa ya nepakasukkut na kahalwa na en.

³⁸ A negindan hapa napissang ya zingzingen nga ga-gamit ta umag na Simbaan na Namaratu. Namegafu napissang ta utun abat ta akban.

³⁹ A ta atubang na nagappan na en a itta ya kapitan na suddalu kiden, a tentu en nakaita ta nepagaswang ni Hesus ta pasi na a “**Kakurugan kad ta Anak na Namaratu yan,**” kunna.

⁴⁰ A ta medyo adayu ta nagappan ni Hesus a itta hapa ya addu na babay nga nangita tentu, a nehulun hapa tekid i Mariya Magdalena, ikid ni Mariya nga hina nig Santiago assang ikid ni Hose, ikid ni Salome,

⁴¹ te ikid hapa ya kanayun nehulhulun nga nanguffun te Hesus ta idi ta lugar na Galileya. A addu kid para na babay nga dumadagdag te Hesus tentu en dumatang ta ili na Herusalem.

⁴²⁻⁴³ A itta hapa ya takday lalaki nga naba-nang nga konsihal na Hudyo kiden, intu ngagan na i Hose nga taga ili na Arimateya. A nabayag na hapa nangipapa-na ta araw na pangikerutan na Namaratu. A gafu ta furab na ta kaatubangan na araw na agimmang a neturad ni Hose ya ange ta bali ni Gubernador Pilato, petta adangan na ya bari ni Hesus, petta itanam na.

⁴⁴ Ammi ta pakadangag ni Pilato ta nasin a nepagpaka-lat na hapa, te pahig na ta awena para la nasi. A pinaayagan na mantu ya kapitan na suddalu, petta damagan na am kurug ta nasin i Hesus.

⁴⁵ A ta nepakadamag nan ta nasin a nepalubus na hala ta alapan ni Hose ya bari na en.

⁴⁶ A ta nepangidagut nan ta bari na en a fin-utefutan na ta bagu na furaw na ga-gamit nga ginatang na, a enna netanam ta kababagu na tanam nga nakali ta batu ta kuman na kweba. A sangaw nadokalig na ya dakal na batu ta irwangan na tanamen petta namunitan.

⁴⁷ A ig Mariya Magdalena ikid ni Mariya nga hina na takday Hose a dana nehulun kid hapa, petta itan da ya pangitanaman na tentu.

16

*Ya Pagtolay Hala Ni Hesus
(Mt 28:1-10; Lk 24:1-11; Jn 20:1-18)*

¹ A ta nekabalin na araw na agimmang a ig Mariya Magdalena ikid ni Mariya nga hina ni Santiago ikid ni Salome a umange kid gumatang ta bangog, petta iluggud da mina ta bari ni Hesus.

² A tentu nagkarawan ta Liggu a naggaganwat kid, a dumatang kid ta agyan na tanam en ta lalattog na bilagen.

³⁻⁴ Ammi ya uhohug da hapa ta pakatugtugut da para la ta dalan a

“Inya hud sangaw ya manguffun tekita nga mangazi ta batu en nga nelitup da ta tanamen?” kunda,

te dappug haman na batu. Ammi ta datang da a dana naazin, a simarok kid.

⁵ A ta nepakasarak dan a neitan da ya takday babagu nga nagbarawasi ta furaw a imatuttud ta bikat na irwanganen, a nakagtut kid.

⁶ “Awemuy la magtalaw, te amuk ta apagan muy i Hesus taga Nasaret nga pinagappa da, ammi awan na sin, te natolay hala. Maski itan muy ya nagiddan na bari na en,” kunna.

⁷ “Ammi alalay muy magtoli ta ituldu na kiden, aglalo te Pedru, te ibar muy sangaw tekid ta imunnan i Hesus tekid ta iten Galileya.

‘Maita muy kan hala sangaw ten ta kuman na nebar na en tekamuy,’ kummuy sangaw tekid,” kunna.

⁸ A tekiden nakauhet ta tanamen a bumilag kid na ta talaw da en, ammi awan ta nakibidan da ta dalan, te kuga nagtalaw kid.

⁹ A kumanen natolay hala i Hesus ta pake nagkarawanen ta araw na Liggu, a intu apolu

nakipaitan na i Mariya Magdalena nga nagpatugutan na ta pitu na anitu ta idi.

¹⁰ A intu ya umange nangipadangag ta kadwan kiden kahulun ni Hesus. Nagtatangit kid para la ta pagdamdam da,

¹¹ a tekiden nakadangag ta natolay hala i Hesus, te nakipaita hapa te Mariya, a aweda kurugan.

¹² A ta nekabalin na kumanen a nakipaita ha i Hesus ta duwa para na ituldu na tekiden nagtugtugut ta dalan, ammi aweda bit la nalasin ta damo, te kuman na takwan ya mukat na.

¹³ A tekiden hapa nagtoli ta kadwan kiden kahulun da a nebar da hapa tekid, ammi aweda hapa kurugan.

¹⁴ A sangaw nakipaita hapa i Hesus ta mafulu takday kiden ituldu na tekiden nagkakan, a pake nehuya na kid hapa ta kawan na pangurug da ikid na katuyag na nonot da, gafu ta aweda kinurug ya uhohug na nakaita kiden tentu.

¹⁵ A ya takday para na uhohug nga nesirak na tekid a intu yan:

“E kam sangaw ta ngamin kiden lugar ta paglelehtin, te ipadangag muy ya damag na Namaratu ta ngamin tolay.

¹⁶ A ya mangurug sangaw ta ipadangag muy ikid na magzigut a mekerutan kid, ammi ya awan kiden mangurug a mekabat kid sangaw ta pangtaguhali na Namaratu.

¹⁷ A ya mangurug kiden sangaw teyak a mehulun hapa sangaw tekid ya pakapangwa na Namaratu petta itta ya mangipasikkal ta ipadangag da, te patugutan da sangaw ya anitu na sean-

itu kiden, a makauhohug kid hapa sangaw ta takwan kid na agsitang nga aweda inadal.

¹⁸ A maski am keibbalan da sangaw ya madagat, ono am keinumman da ya tamay a awan sangaw ta makkwa tekid. A isi-ged da hapa sangaw ya kamat da ta magtatākit, a magmappya kid hapa,” kunna tekid.

¹⁹ A ta nekabalin na naguhohug tekid a ka-ma la timullu ta langit, a nakipagtogkok ta hebing na Namaratu ewan.

²⁰ A ya dinob na kiden a umange kid hapa nangi-padangag ta ngamin kiden lugar, a nepehulun na Namaratu ya pakapangwa na tekid petta mangi-pasikkal ta ipadangag da.

Uhohug Na Namaratu Gafu Te Hesus Kristu New Testament in Agta, Central Cagayan

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Cagayan Agta (Agta, Central Cagayan)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agta, Central Cagayan

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files
dated 26 Apr 2025

160f023e-5fca-509f-ab59-e136848ce2f4